

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:  
Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:  
Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:  
4-szorosos perit sor egyszer 20 fillér,  
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási perit sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az arad—kikindai vasut panamája.
- Az új Strasznoff viselt dolgai.
- Kisérlet a rendházban.
- Intimitások az utazó királyról.
- Mosolygó halottak.
- A Tribuna házavatása.
- A ciklális főhadnagy letartóztatása.
- Kulisszatitkok.
- Radó Károly dr. meghalt.
- Rimes jegyzetek.
- A román nőegylet hangversenye.
- Tarkaságok.

## A románság ünnepe.

Arad, november 27

Házavatót ünnepeltek ma az aradi románok. A román napilapnak, a *Tribunának* házáat szentelték föl gond- dal megválasztott formák között. S az ünnepen, a melynek egy ujság volt a középpontja, nemcsak az aradi románok vettek részt, de a románság vezető politikusai is, élükön a nemze- tiségi párt elnökével; résztvettek vi- lági és egyházi személyek, férfiak és nők, intellektuelek és báránysüveges parasztek.

Az ünnep annyira át van szöve a nemzetiségi politikával, hogy annak hangulata nem lehet ránk vonzó. A Deák Ferenc-utcai újházban nemcsak egy ujság otthonát, hanem a nemze- tiségi politika érvényesülésének külső jelét, a harcnak egyik új fegyverét ünnepelték. S ennek szölt az a figye- lem is, hogy a tót nemzetiségi párt

képviselői is eljöttek Aradra. A ház, az épület mindig az állandóságot, az örökkévalóság felé való közeledést jelenti. Valamely egyesület, intézmény akkor kezd bizakodni a jövőjében, a mikor saját palotája, vagy házacskája van. A lelkesedés, a munkavágy, az összetartás csökkenhet, hullhat, de a téglákat csak az évszázadok bontják le. S amíg a nemzetiségi lap háza él és épen van, addig a nemzetiségi párt ujságját se fenyegeti a sors, mint a nagyszebeni Tribunát, amely husz esztendő múlt után — úgy mondják, a tömérdek sajtóperben kapott bir- ság terhe alatt összeroppant.

Az erős politikai színek, amelyek a házavató ünnep lombkoszoruiból ki- viritanak, joggal elidegeníthetnének attól, vagy legalább is közömbösséget támaszthatnának aziránt, ami ott tör- ténik. Van azonban az éjbe, tánca nyuló ünnepegeknek egy olyan moz- zanata, amely lekötheti a figyelmet s amelyet nem árt üveg alá tenni.

A magyarországi románság a saj- tóját ünnepli ezen a házavatón. Az a románság, amelynek nagy százaléka még analfabéta s amelynél az érte- miséget csak az újabb időkben egé- szítik ki, a papok és tanítók mellé, ügyvédek, orvosok, hivatalnokok, ke- reskedők és iparosok. Még az a nem- zetiségi kultúra is, amelyet ők az egyéb kulturától különválasztva em- legetnek, fiatal és csenevész. Es ennek a fejlődő kulturának egyik jelensége

az, hogy a nyomtatott betűt, a sajtót, az ujságot így értékelni tudják. Már a románok is tudják, mi az az ujság- író. Nem azt az ügyvédet, vagy papot értik ez alatt, aki politikai céljainak elérésére az ujságban cikkezni szo- kott, vagy azt a tanítót, aki társadalmi érvényesülést keres, hanem azokat, akik munkáukkal és jövőjükkel hozzásegődtek a tollhoz. Maga az irány, amely ezt a tollat vezeti, lehet előttünk antipatikus, a betűk, amelyek a toll alól kikerülnek, indulatokra lobbanthatnak; de annak a tulajdon- ságnak értékes voltát nem lehet most már kétségbevonni, hogy a románság, a fő desur-pártvezértől a szavakat be- tűző, tutajozó parasztig, a dolgos fér- fitől a zsurok asszonyáig, szeretettel és becsüléssel fogja át a sajtóját. Ta- lán azért, mert így egyéb célokat is szolgál: de, hogy ezzel csak politikát követnének, azt bajos lenne állítani. Politikai hősek az ujságírók nélkül is vannak nekik elegendően. Hanem a miatt — s talán legfőképen a miatt — teszik, demonstrálják, mert ezzel az európai voltuknak adják a jelét. „Mondd meg, hogy ki a barátod . . .” Van egy ilyenforma közmondás. Le- het rajta fordítani: „Mutasd meg, hogy mit becsülsz, s meg tudom milyen vagy.” A nemzetiségi politikával fü- szeres, zajos házavatón ez az egy vonás igen szimpatikus, sőt imponáló volt.

## A vicinálison.

Írta: Kanizsai Ferenc.

Szuszogva és fontoskodóan prüszkölve ka- nyarodik be a kávédaráló-vontatta vicinális kocsi a mellékvonalra. És amint a fővonal góliát-sinei helyett vékony-dongáju, rozsdás sinek veszik hátukra a lomha hernyóhoz ha- sonlító vonatot: egyszeriben megváltozik a zakatolás ritmusa és kezdődik az ugynevezett bumblizás.

A kerekék nótájával együtt sok minden változik. A pálya két oldalát nem szegélyezi a táviridasodronyok hullámzó kéréje; egy szál drót húzódik csupán az egyik oldalon, girbe- görbe meszelőnyelekre erősítve. A másik olda- lon még ez az egyetlen szál drót sem zavarja a kilátást, ami bizony korántsem regényes.

Jellegzetes alföldi táj. A vasuti töltést ki- sérő árkokban felgyülemlett az esővíz és benne lubickol hazám mezőgazdasági ifjúsága. Igaz, hogy a fiúk is, sőt a lányok is pucérok; így hát még fürdőruha sincs rajtuk, ami elárulná társadalmi rangjukat. Meztelenül pedig min- denki egyforma. Amde a velük u-zkáló libák, rucák és a kubikgödörök sáros partján hentergő malacok ékesen bizonyítják, hogy a vigan fürdőző csemetéket apró korukban teknőben ringatta a mamájuk. És hát kutyamódra usznak, négykézláb csapkodván a vizet. Ami- kor pedig a vonat mellettük mászik el, ki- ugornak a partra és karjukat égnék tárva, azon

igyekeznek, hogy az igen tisztelt utazóközönség kétségben ne maradjon a két nem melyikehez való tartozandóságukat illetőleg. Akad köztük furfangos, aki nem hajlandó e tekintetben köz- vetlen tájékoztatást adni és az a nyekos oldalát fordítja felénk. Így nehezebb kitalálni. Közben persze óriási zsvajt csapnak.

Imhol egy szélmalom; nagy pocakkal, ki- csiny ablakkal, akarom mondani: szemekkel. Olyan kövér, hogy a szemei alig látszanak, úgy beragadt k. Vitorlát forgatva, azt a benyomást kelti, mintha a napsütéses délutánon szundi- káló földről buzó jóindulattal a legyeket hes- segetné.

Megálltunk a kupé vagy egy tucatszor előre-hátra lökdösődik és csakugyan megálltunk.

— Sárkeresztur, tíz perc!

Elképzelem, hogy miért Sárkeresztur, de a tíz percért nem ártana meginterpelláltatni a minisztert. No de mindegy. Nézelődünk egy csöppet. Földszintes, sárgára meszelt állomás, poros akácák között. Egy nagyfogu hölgy, (al- kalmasint az állomásfőnök felesége) görögdy- nyét eszik az ablakban. Most már mindent tudok. Amíg ő nagysága be nem kebelezi a dínnyét, addig nem indulhatunk. Erre kell tíz perc. Más emberfia ujságot olvas uzsonna köz- ben; illetve nem olvas, csak hétfejú sár- kány módjára rajtaül és lehurrogja a pin- cért: ha el akarja tőle kérni a lapot egy más vendég számára. Ennek a nőnek meg a vo- nat jelenlétére van szüksége, amikor uzson- názik. Különfélék a szokások.

— Indulás! Mehet!

No végre, mozdulunk. Valaki azonban feltűnik az állomásépület ajtajában. Porköpenyeg van rajta. A kezében napernyő és azzal hado- nászik. Az állomásfőnökre kiabál kétségbe- esetten:

— Stácikám, megálljunk! Hohó Stácikám!

A vonat megáll és a porköpenyeges bácsi felkapaszkodik. Abba a fülkébe jött, ahol én ülök. Napernyőjét és podgyászát elrakja a hálóban, aztán velem szemközt megletelepül. Ren- geteg terjedelmű, babos keszkenővel törli pufók, vetés arcát, melyről zsiros cseppekben hull az izzadság.

— Majdnem itt hagytak, — szól, hogy be- szélgetést kezdjen.

Nem válaszolok. Nem szokásom a vonaton diskurzusba ereszkedni.

— Jó napot, nótárius ur! — fordul a mel- lettem ülő vadászkalapos, vászonruhás, piros kézelős, kék inggalléros alakhoz, akit elegan- ciája révén, patikáros segédnek képzeltem. Utó- lag észrevettem tévedésemet, mert hiszen a patikáros-segéd elengedhetetlen kritériuma a fekete lakkcipő, (tűnegyes orral) ezen meg citromsárga félcipő van, rózsaszínű harisnyával.

A jegyző ur mosolyog.

— No Blasek ur, hajszálon múlt, hogy le nem maradtunk. He-he, . . . még egy minu- tum — és maga itt reked.

— Az kellett volna csak! Szegény asszony...

— Sürgönyözött volna neki.

## Az arad—kikindai vasut panamája.

Beszélgetés Nemess Zsigmond dr.-ral.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

A Pallós-ügyről ma is nagyterjedelmű tudósításokba számolnak be a fővárosi lapok. Most már kétségtelen, hogy a vasutépítés körül nagyszabású visszaélések történtek, amelyekkel rövid időn belül a parlamentnek is alkalma lesz foglalkozni. Az ügy újabb fázisairól következő tudósításunk szól:

### Egy igazgatósági tag nyilatkozata.

Pallós Armin egyes fővárosi lapokban közzölt nyilatkozatában azzal megegyezően, hogy az arad—kikindai vasuti vállalata következtében ment tönkre és az által, hogy ő az arad—nagykikindai vasut elsőbbségi részvényeit elzálogosította, sem a részvénytársaságot, sem mást nem károsított meg. E nyilatkozat valótlanságát és az igazi tényállást ezzel szemben Nemess Zsigmond dr., a vasut részvénytársaság igazgatósági tagja, aki a részvénytársaságban Aradvárosát képviseli, munkatársunk előtt a következőkben mondta el:

— Az arad—nagykikindai vasut részvénytársaságának alakulásakor 12,010,800 korona alaptőkéje volt, amelyben 17,768 darab törzsrészvény és 42291 darab elsőbbségi részvény volt. A törzsrészvényekből Temesmegye, Aradváros, Nagykikinda és a vonal mentén fekvő községek jegyezték:

Temesmegye	100 ezer koronát
Aradváros	20 " "
Nagykikinda	80 " "
Nákófalva	50 " "
Nagykomlós	100 " "
Kisósz	100 " "
Lovrin	50 " "
Pészak	30 " "
Perjámos	65 " "
Székesut	60 " "
Munár	20 " "
Németszentpéter	70 " "
Fönlak	70 " "
Ujbodrog	5 " "
Zádorlak	60 " "

Ezek közül Arad még egy fillért se fizetett be, mert kikötötte, hogy csak akkor fizet, ha az egész vasut készen lesz.

A többi községek azonban a hozzájárulási összegnek legnagyobb részét befizették.

Az elsőbbségi részvények Pallós és érdektársai birtokában voltak és nekik volt 185600 korona értékű törzsrészvényük is. Mikor Pallós az építkezéshez hozzáfért, anyagilag már bukófélben volt és már addig is egyik vállalatának költségeit a másiktól fedezte. Így történt, hogy az arad-nagykikindai vasut elsőbbségi részvényeit több banknál, berlini és budapesti intézeteknél zálogosította el, a vasut építésénél pedig teljesen megakadt. Hogy a vasut mégis felépülhessen, a kormány vette kezébe a dolgot. Ez évi október 2.-én megalakult az új részvénytársaság, amikor 9,288,800 korona államilag garantált kölcsönt vettek fel. Ezzel a pénzzel váltották ki a Pallós által elzálogosított részvényeket és épp e kölcsön felvétele nem lett volna szükséges, ha az építkezés az alakulástól kezdve rendszeresen folyt volna és Pallós eljárása a csőd elé nem viszi a társaságot. A kormány akciója szanálta az ügyeket, de egyszersmind ötven évre az állam kezelésébe adta a vasutat, melyből tehát ötven évig a részvénytársaságnak semmi haszna sem lesz. A felvett kölcsönből visszavásárolták a Pallós által elzálogosított részvényeket, de a visszavásárlás 50 százalékos áron történt. Tehát a zálogba vevő intézeteket szintén megkárosította Pallós eljárása. Nagy visszaélésnek tekinthető az is, hogy Pallós az elsőbbségi kötvényekért felvett összegeket nem az arad—nagykikindai vasut építésére, hanem más, szintén rosszul álló vállalatának finanszírozására fordította.

Pallós eljárásának megvizsgálása végett a kereskedelmi miniszterium felhívására az igazgatóság egy bizottságot választott, melynek tagjai Bogdán Zsivkó nagykikindai, Varjassy Lajos aradi polgármester, Kraushaar Károly, a vasut engedélyese, Holzinger Ferenc, Vihélyi Géza községi jegyzők és én. A már említettek kivül konstataáltak többek közt, hogy Pallós egy banknál kicserélte egy másik vasut értékes elsőbbségi kötvényeit az akkor értéktelen nagykikindai vasut elsőbbségi részvényeivel.

A kiküldött bizottság már elkészült jelentésével és a már legközelebb Aradon tartandó

igazgatósági ülésen megteszi indítványát a büntető eljárásra vonatkozólag.

### A vasutépítés története.

Pallós Armin, aki aradi családból származó ember és technikai tanulmányok után lépett az építő-vállalkozó pályára, a következőket mondotta el az arad—kikindai vasutról:

A nyolcvanas években kezdte meg működését a fővárosban. 1907 ig körülbelül ezerkét-száz kilométer vasutat épített Magyarországon, amikor az akkori évek gyors tempójú építkezési kedvében egyszerre öt vasutvonal építését vállalta harminchétfél millió korona értékben. Ezek közül befejezte az oravica-resicai vonalat, amely 1908. óta üzemben van, 11 millió értékben, a rózsahegyi vonalat, amely azóta ugyancsak üzemben van s amely két millió korona értékű. Üzemben állnak azonfelül a losoncvidéki és a székelyföldi vasutak tizenegy és fél millió korona értékben. Nem került azonban befejezéshez az arad-kikindai vasutvonal, amely az öt vállalt vonal közül az utolsó volt s amelynek három szárnyvonala van: a kikinda-nyerői, az arad-kikindai és a zombolya-lovrini. E három vasutvonal építési költségét kilenc millió koronában állapították meg és Pallós összesen két és fél millió koronát vett föl különböző költség fedezése címén. Ennek fejében azonban csak a kikinda-nyerői vonalon teljesített körülbelül egy millió korona értéknek megfelelő munkát, a mikor kénytelen volt bejelenteni, hogy a további munkát nem képes elvégezni. Bejelentésében hangoztatta, hogy a mikor a munkát elvállalta, tetemesen olcsóbb volt a munkabér és anyag és ezek árának növekedése okozta a kiadás szaporodását.

A dolog akkor úgy állott, hogy Pallós a Berliner Handels Aktiengesellschaft-tal és más német bankokkal már lombardiroztatta az arad-kikindai vasut részvényeinek egy részét, még pedig, és ez volt a hiba, nagyobb értékben, mint a mennyit a teljesített munka értékben fedezett. A differenciát pontosan megállapítani ugyan nem lehetett, de a mikor az állam közbenjárásával az Agrár Bank és más hazai pénzügyintézetek a rendezéshez fogtak, a német cégek jelentékenyebb veszteségek nélkül voltak képesek birtokukban levő részvényeikért ellen-

— Igaz De mégis jobb, hogy fülöncsiptem a vonatot, épp amikor el akart indulni.

— Legrosszabb esetben — okoskodott a jegyző — kocsit fogadott volna. Forint husz a fuvar Ladányig. Estére csak otthon lehetett volna!

— Az ám ni! Így talán még többet fizettek, mert nem volt időm jegyet váltani.

— Meglehet. Nyolcvan a biléte. Annak a duplája forint hatvan.

— Csak nem kell a dupláját fizetni? Szót értek a konduktorral Jó ismerősöm.

Ezt Blasek ur olyan önérettel mondta, mintha a kis vicinálison maga a kereskedelmi miniszter, vagy legalább az államtitkár lyukasztatná a jegyeket.

A kalauz nemsokára befordult az oldalnyitogató kocsiján. Blasek viccesen próbált a szívéhez férközni:

— Mit gondol, Pokrócz bácsi, van-e jegyem, vagy nincs?

— Már hogyne volna.

— Fogadjunk öt forintba, Pokrócz bácsi, hogy nincs.

— Nincs?

— Az a gaz Stáci csupa tréfából hamarabb eleresztette a vonatot és nem volt időm jegyet váltani.

A vége az lett, hogy Blasek ur valami három koronát szurkolt le és szidta a nagyapját annak is, aki a vasutat kitalálta.

— Mondjon már valami újságot, Blasek

ur! — veti föl a szót a jegyző, miután a kalauz odébált. — Mi újság Ladányban?

— Semmi különös.

— Az nem sok.

— Ha csak az nem, hogy a lódoztort kigolyóztuk a kasinóból.

— Kigolyózták a lódoztort, Sefcsiket, ne mondja? Hát aztán mért golyózták ki?

Ugy tesz, mintha nem tudná!

— Biz' Isten, nem tudom, — fogadkozott a nótárius.

— Nem tudja? Hát Berényben senki sem hallott róla? Pedig kitették a Ladány és Vidékében.

— Nem olvastam. Haragban vagyok a szerkesztővel és azóta nem olvasom a lapot.

— Olvassa el. Ugy történt, hogy a kaszinó legutóbbi választmányi ülésén ez a Sefcsik azt indítványozta, hogy a kaszinó változtasson helyiséget, mert kevés a mostani három szoba. Azt akarta, vegyék bérbe a Berger-féle házat. A tűzoltó főparancsnok rögtön észrevette a lólabát és lovagiasan a szemébe vágta a lódoztornak, hogy azért tette az indítványt, mert a Berger az ő apósa és most nincs lakó a házában. Már pedig nem járja, hogy a kaszinó választmányában megérdemelték a díjcsont. Ez panama. Nem igaz?

— Szórol-szóra igaz, kedves Blasek ur.

— Sefcsik azonban, ahelyett, hogy meghátrált volna, amint illik, nagy mérgében azt válaszolta a főparancsnoknak, hogy a kaszinó jelenleg az ő feleségétől bérel a helyiségeket. Erre

a főparancsnok személyes kérdésben kért szót; a lódoztort vádját aljas inszunációnak minősítve kijelentette, hogy a kaszinó immár tíz éve van ebben az épületben, ellenben ő mindössze hat év előtt nősül, tehát neki erre a bérletre semmi ingerenciája sem lehetett, tehát őt inkorrekt-séggel vádolni esztelenség, miért is Sefcsik vádjait, mint valótlanságokat, önértetesen visszautasítja.

— Képzem, a lódoztort erre meg volt löve. Mi?

— Felugrott a székre és a tűzoltó-főparancsnokot meginterpellálta, hogy ugyan elvette-e volna a feleségét, ha véletlenül nem kapja meg hozományul a kaszinó bérjöveldelmét?

— Ejnye, ejnye... No és?

— A főparancsnok sem hagyta magát! Képzheti! Ünnepelesen tiltakozott az ellen, hogy itt egyes galád fickók vita tárgyává tegyék az ő legszentebb érzelmeit és miután Sefcsik még mindig okoskodott, neki ment és felpofozta Sefcsiket.

— Kezd a dolog érdekes lenni. Folytassa, drága Blasek ur.

— Sefcsik elment, de a küszöbről visszaszólt: „Flórián, Flórián, ezért még számolunk!”

— Ki az a Flórián?

— A főparancsnokot csufolják Flóriánnak; mert tetszik tudni, Szent Flórián a tűzoltók védszentje.

— Ahám!

— Mit mondjak magának? Ez a Sefcsik,

ér két kapai úgy, hogy e pillanatban a vasutak még hátralévő hét millió koronát kitevő építési költsége fedeztetnek tekinthető.

## Az új Strasznoff viselt dolgai.

### A nagy szélhámos műhelyéből.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, november 27.

Tegnap este Budapest legnagyobb humoristáját zárták külön fülkébe a rendőrségen. Wildenauer Bélának hívják, aki volt már pap és komoly teológusok komoly teológusnak tatották, volt orvos és kiváló orvosaink nagy természettudósnak vették, *finn tanár lett legutóbb* és professzoraink, akik a finn nyelvről és a finn népről kötetekkel boldogították a tudomány-szomjasokat, komolyan vették őket. Ballagi Aladár dr. nemcsak háromnegyed óra hosszat társalgott az „igen művelt és titokzatos emberrel és nagyon jó finn patriótával”, hanem — és ez a nagybecsülés legőszintébb bizonyítéka — Ballagi professzor a „kollégának” tíz koronát is adott. A rektor magnificus, Sighy Gyula annyira a szívében viselte a jó ember sorát, hogy olcsó jegyet eszközölt ki a számára és adott neki néhány forint utazóvalót is, nehogy azt mondja otthon a testvérmemzet: smucig a magyar.

Tegnap este, amint a lapok már megírták, kiderült, hogy a finn bácsi Wildenauer Béla országunk jeles szélhámosa. Olyan eszer, körmönfont ember, hogy ha más körülmények között nevelkedik, már régen egyetemi professzor. Így szegény, csak szélhámos lett.

A detektívnek, aki tegnap a rendőrségre kísérte, a csalásairól ezeket mondotta:

— Profeszornak fölcsapni úgy jutott eszembe, hogy egy napon a Belvárosban sétáltam és láttam egy könyvkereskedő kirakatában egy Finnországról írott könyvet. Hopp, gondoltam, aki könyvet ír Magyarországon valamiről, az bizonyára nem ért hozzá. Másnap már Négyessynek a lakásán voltam. Kértem, hogy nekem, üldözött finn tanárnak, adjon az Országos Tanáregyesületből egynéhány koronát.

— Arra nem vagyok fölhatalmazva, hogy abból adjak, de a magaméból szívesen segílyezem, ha *nincs ellene kifogása*, — mondotta

ez a közönséges kuruzsló, akinek diplomája nincs, mert csak egy rongyos kursmid, nyiltteret írt a Ladányi Figyelőbe, amiben lezemberezte a főparancsnokot és kijelentette, hogy a főparancsnok öt hiába vágta pofon, ő eztán is emelt fejjel jár, mert a főparancsnoknak nincs joga pofozkodni. Ehhez csak korrekt gentlemaneknek van joguk. A nyiltteret így fejezte be: „Ezzel az ügy aktáit lezárom. Iteljen a nagyközönség. Vederemo!”

— Azt írta, hogy Vederemo!? Hallatlan pimaszság!

— A főparancsnok nem hagyhatta tűzoltó-tiszti becsületét a csávában és két tisztár-ával, az alparancsnokkal és a csövezetővel nyomban provokáltatta a lódoztort, ki azonban gyávan meghátrált. Erre mi azt mondtuk, hogy aki nem párbajozik, az tagja lehet a párbajjellenes ligának, de nem maradhat tagja a ladányi kaszinónak. A lódoztort kidobásával pedig megüresedett a kaszinó háznagyi állása, amelyre egyhangulag engem választottak meg.

— Gratulálok.

— Köszönöm! Sohasem törekedtem közéleti szerep éssre, ámde nem térhettem ki a közbizalom óhajta elől. Nemde, helyesen jártam el?

— Nagyon helyesen, Blasek ur.

A vonat füttyült. Berénybe érkeztünk. Itt a nótárius uram kiszállt. Ketten maradtunk. Blasek ur, miután jódarabig izgatottan fészkelődött és köhécselt, végre is hozzám fordult, mert különben ha benne marad a szó, megüti a guta.

a jószívű ember, aki hozzátette, hogy ne féljek, mert kettőnkön kívül senki a világon nem fog tudni arról, hogy segílyt kaptam.

— Beszétek valamit finnül is? — kérdezte a detektív.

— Finnül nem beszélünk. *En, cigányos kiejtéssel beszéltem magyarul és a tanár nagyon meg volt hatva, hogy annyira szerettem a testvérmemzetet, hogy a kedvéért megtanultam a magyar nyelvet is.*

— Haha a professzor mégis elkezdett volna finnül beszélni veled?

— Akkor nagyon csehül állottam volna, — felelte Wildenauer Béla — de én „tuti”-ra mentem. Aki könyvet ír a finnekről, az biztosan nem tud finnül. Láttam egy könyvet Ballagi Aladártól. Megkritizál benne egy nyelvtörténeti munkát. No, gondoltam, ezt is könnyen „nyolcra vehetem.” Majd meglátom, engem hogy fogsz te megkritizálni. Beállítok hozzá egy levéllel. Nem is olvasta végig. Amikor látta, hogy fiscus ember vagyok, Leyer Adalbert dr. azonnal leültetett és németül kezdett beszélgetni velem. Különösen a finn politikai viszonyok iránt érdeklődött. A lapokból tudtam, hogy ott nem valami nagyon jól folynak az ügyek, hát összefülettetem neki tücsköt-bogarát. Ábitat'at hallgatta. Majd megkérdezte, hogy mit tartok a magyar közviszonyok felől, különösen persze az ő politikai egyéniségéről.

Azt feleltem neki, hogy *Finnországban minden gyerek tudja, hogy Ballagi Aladár a legnagyobb élő magyar politikus.* Aladár erre levette a szemüvegét, megtörülte és láttam, hogy *örömkönyök csillognak a szemében.* Kivett egy jó szivart és megajándékozott velem.

— Sighy Gyulánál azonban majd megjártam. Ő már elkezdett közjogi dolgokról beszélni velem és én nagy szorultságomban azt mondtam neki, hogy nálunk főszlyt a matematikai tudományokra helyezik, szakszerűen csak ilyen-fajta dolgokhoz tudnék szólni. Erre ő is elhallgatott, adott tíz koronát és egy levelet, amelynek alapján kaptam a mérsékelt áru vasuti jegyet.

Ezeket az intimitásokat mondta el Wildenauer Béla a kocsiban. A rendőrségen már nem akart vallani.

— Álmos vagyok, hagyjanak kérem aludni. Majd az ügyészségen mindent elmondok.

— Tudja-e uraságod, ki volt ez az ember, aki inné épp mostan kiszállt?

Egykedvűen néztem ki az ablakon.

— Megmondom, ha akarja, — locsogott Blasek ur — ez a berényi jegyző. Nem ismeri a berényi jegyzőt? Híes firma. Tavaly még irnok volt a községházán. És tudja, minek köszönheti a szerencsét, hogy jegyző lehetett? Annak, hogy eltűri, hogy a feleségét a főszolgabíró ölelgesse. Nyilt titok, hogy a főszolgabírónak a jegyzőné a szeretője. Ezt mindenki tudja, csak a jegyző nem tudja. Ilyen barom! Vagy talán nem is olyan barom, csak tetteti magát. Ki tudja különben?

Mivel erre sem szóltam semmit, Blasek ur más hurokat próbált pöngetni:

Mit gondol uraságod, meglesz-e az őszre a választói jog? Szerintem ez nem fontos kérdés. Magyar udvartartás, ez kéne nekünk. Több pénz jutna az országba ezen a módon...

Még vagy husz percig politizált Blasek ur és Ladányba ért vonatunk. Ott végre magamban maradtam...

Pipacsos buzaföldek közt ballagott tovább a vonat. Majd kénsárga repcetáblak következtek és ahogyan pillantásom a sima alföldi rónán elkalandozott, jó messzire egy juhászt fődöztem fel, amint kampós botjára támaszkodva a levegőbe bámult. Azt hiszem, hogy estére, ha betereleli a nyáját, első útja a kocsma lesz, ahol pletykákat mond ismerőseiről. Mert bizonyára neki is vannak ismerősei. Nem éli már azt a komor, magányos remeteéletet.

## Kisértet a rendházban.

### A gvardián merénylője.

Távirati tudósítás.

Arad, november 27.

A Feval Pál gonosztevő históriáihoz hasonló esetről számol be ma fővárosi tudósítónk. Csak a világváros szül olyan leleményes, körmönfont gonosztevőket, mint amilyen ennek a történetnek a hőse, aki egy szerzetesrendház pincéjében ütötte fel tanyáját és a főváros kelles közepén nagyobb biztenságban volt a rendőrei elől, mintha a földgömb tulsó felén tartózkodott volna. Egy izben ugyan már felfedezték rejtekhelyét, de akkor sikerült megmenekülnie, ma azonban a hatóság kezére került és a nyomok arra mutatnak, hogy régen elfeledett bűntettek kerülnek napfényre a gonosz ember elfogatásával.

Az izgalmat keltő bűnesetről a következő tudósításunk szól:

Még szeptember 17-én történt, hogy a ferencrendi barátok belvárosi rendházában egy napon rémülten rohant fel a eselédleány a pincéből. A leány odavolt a rémülettől és lelendezve kiabált:

— Kisértelek vannak odalent!

— Lányom, kísértelek nem léteznek, — nyugtatta meg egy páter a megrémült eselédet.

— De igen, szent atyám, hiszen a saját szememmel láttam. Fehér lepedőben járkált a pincében.

Jelentést tettek a rendfőnöknek, aki rendőrt hivatott és bementek a pincébe. Itt meglepő felfedezést tettek. A pince végén egy nagy boros hordó mögött furcsa fekvő helyet és 148 darab álkulcsot találtak. A megrémült barátok a rendőrral együtt felkutatták a pincét, de a fekvőhely és a kulcsok tulajdonosait nem sikerült felfedezniük.

Ma azután megismétlődött a multkori ije-delem. A eselédleány ismét kísértetet jelentett, a házbéliek azonban óvatosabban jártak el, mint a multkor; nem csaptak lármát, hanem szép esendben rajtaütöttek a pincelakón. Ennek sikerült ugyan kiszabadítania magát elfogói kezéből és a kapun át kirohant, de rövid hajsza után a Ferenciek terén elesípték és a főkapitányságra kísérték. Itt aztán kiderült, hogy Lados Istvánnak hívják, egy nyolcszor büntetett gonosztevő és azonos azzal, aki már egy izben rablógyilkossági merényletet kísértelt meg a szerzetesrend egy volt gvardianusa ellen. Pár évvel ezelőtt történt a kísérlet. Lados elrejtőzött a gvardián ágya alatt, éjjel kibujt onnan és meg akarta fojtani a szerzetesfőnököt. Ez segítségért kiabált és sikerült megmenekülnie, azonban a *kiállott rémület annyira megviselte, hogy szivbajt kapott és néhány hónap mulva meghalt.*

Lados rablógyilkos merénylete miatt pár évi börtönre ítélték. Onnan kiszabadulva, fogamzott meg benne az az ötlet, hogy a rendház pincéje alkalmas buvóhely lesz számára. Az eszmét meg is valósította és egy nagy boroshordó mögött kényelmes lakást rendezett be magának. *Négy esztendőn át élt a pincében és szorgalmasan fogyasztgatta a páterek borait.* Innen intézte azután kirándulásait. A rendőrség azt hiszi, hogy az utóbbi évek kiderítetlen betörései közül nem egy Lados terhére írható fel.

## AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151



## Intimitások az utazó királyról.

### Ferdinánd szokásai.

Most, hogy Ferdinánd, a nemrég királylány, helyesebben cárrá lett fejedelem meglátogatta a szomszédját, Péter szerb királyt, érdekes intimitásokat írnak róla a szerb lapok.

Ferdinánd két dologban hasonlít a boldog emlékü Rudolf trónörökösünkhöz. Az első, az ornithológiához való kimondhatatlan szeretete. E kedvtelésére igen sok pénzt költ. Állatkertje és palmháza oly gondos és gazdag berendezésű, hogy ez sok nyugati államba is méltóan beillenek. Az állatkert madár-osztálya, főképp ragadozó-fajokban igen dússá a felügyelőszemélyzet, a tömésze, vadásza és gondnoka, csupa alaposan képzett németekből áll.

Hogy e szenvedélyének tudományos szempontból is eleget tehessen, annak idején maga köré gyűjtött néhány főiskolai tanárt és magasabb állású férfiakat, akik havonta kétszer-háromszor összejöttek vagy a palotában vagy a „könyvtár és állatkert“ tudós igazgatója: Leverkühn lakásán, a könyvtári épületben, ahol a befolyt szaklapok és műveket olvasgatták fel és vitatták meg, vagy feszélyezetlen modorban mondta el egyik-másik újabb megfigyeléseit és tanulmányait. E sciéneceknál mindig a cár volt az, a kinek legtöbb az előadni valója, oly egyszerűt, mintha professióból csinálná. Nagyon sokan, akik a szaklapokat olvassák, nem is sejtik, hogy a „+“ vagy „d“ jelecskék alatt egy cár rejtezködött, — aki néha, nyaranta, a Riló hegyen, amelynek hasonnevű klostromában szokott nyaralni, napokat tölt a szabadban egy-egy madárpár életének megfigyelése végett.

Épp úgy indított mozgalmat bolgár tudós világban, a „Bulgária és népe“ című nagy mű megírására s mert tudja, hogy mindennek az „eleje“ pénz, magánpénztárából 20,000 frankkal nyitotta meg az aláírási ívet, s nemcsak mint védnök állott a mozgalom elejére, hanem mint aktív munkatárs is. Ez az „Osztrák-magyar monarchia írásban és képekben“ mű társa, már számtalan cikket bír, szellemi és anyagi fejedelmi mecénásától.

„Szófia és vidéke“, „A bellorai erdőségek“ „Philippopolis és fekvése“, „a Riló hegység klostroma és ennek története“, „Euseinograd és tengere“, „A kazánliki rózsavölgy édeni pompája“, „Virágzások“ stb. mindezek a fejedelem tollából származtak.

Kevesen tudják, hogy Ferdinánd cár együtta, a legjobb stilyisták egyike az országban. Jegyzékváltás, ukáz, rendelet, proklamáció, sürgöny, megnyitóbeszéd, toast s több e féle, minden idegen beavatkozástól menten, kizárólag az ő saját szellemének produktuma és kezének vonása. Rendesen éjjel, könyvtári szobájában egyedül ülve szokott dolgozni, — sokat dolgozni, mert a cár igen kiterjedt levelezést is folytat a világ minden pontjával s számosan, akik látták több ivre terjedő fogalmazványait, azt állítják, hogy alig látható bennük egy-két törlet. Teljesen megérett gondolatokat és stilyistikailag hibátlanul fogalmazott mondatokat szokott kacskaringós nagy betűkkel papírra vetni. E mellett egyforma tőkélyllyel uralkodik a francia, német, angol és bolgár nyelvek fölött s magyarul is igen szívesen ír s beszélget, amihez a legkisebb alkalmat is megragadja.

Egy ízben, egy ünnepség alkalmából az osztrák magyar kolónia küldöttsége egy hódolati feliratot nyújtott át audiencián, amely küldöttségnek jegyzője voltam; a pompás kivitellű albumban, a paritás jogán kívánatainkat német és magyar nyelvű szövegben tolmácsoltuk. Amint szónokunk bevégezte dikcióját és átnyújtotta az albumot, a cár kíván-

csian nyitotta fel s amint észre vette a magyar szöveget, felénk fordulva, örömetlen jegyző meg elég fenhangon:

— Hát magyarul is?

Én, a ki e szöveget irtam, önkénytelenül feleltem:

— Igenis, fenséges uram! Amire ő felém fordulva felel:

— Nagyon szép, köszönöm!

De amilyen jó stilyista, épp oly jó szónok. Bátran merem állítani, hogy ami törvényhozó házunkban is számottevő volna. Hatalmas alakjával, kezeinek csinos mozdulataival s mosolygó tengerkék szemével igen szépen tudja színeznii szavait s ha belemelegszik, — ha a tárgy elragadja őt — ha meggyőződés hevíti minden szépért és nemesért foganatos lelkét, úgy a beszédes szép szemek villámokat tudnak lövelni, amelyekkel mindenkit meghódít.

Már korán reggel kel s mindjárt diszes egyenruháját ölti magára, amely rendesen gazdagon van elborítva mindenféle rendjelekkel. A palotában igen sok a cselédség. Van itt vegyest francia, német, cseh, török, bolgár és sok magyar, akikkel igen szíves, de néha igen zord. Beszéli, hogy ő maga, a ki csak cigarettázik, rajta kapott egy szolgát, amint épp javában dézsmálta a drága eredeti havanna szivar ládáját. A cár mosolyogva állott a gonosztevő mögött, amit ez észre nem vett, a midőn egyszerre így szól feléje:

— Barátom! Szívességet tenne, ha nekem is hagyna egy pár darabot, ma vendégeink lesznek és az új szállítmány még nem érkezett meg, pedig nemde, vékonyan van a dobozban?

Mikor a meggyilkolt Sándor szerb király Szófiába volt érkezendő, a gondos házigazda meg akart győződni, hogy minden rendben van-e s nem fog-e itten vagy ottan a gondos megfigyelő szemébe ötleni olyas valami, ami az ensemblét sértené. A fejedelem, aki igen avatott kézzel bánik a mozdonyal, magához kereti Velischkoff forgalmi minisztert s meghívja, hogy jöjjön vele rögtön mozdonyon Románig, hogy lássák meg, vajjon minden rendben van-e a megnyitásra, ő már intézkedett telefonice mindenről, a mozdony fűtve várja őket.

Ezzel kimentek a palotából és a sötét szürke öltönyös emberben senki sem sejtette a cárt, amint a miniszter bérkocsijában ketten ülve a vasutra hajtottak. A pályaudvartól a kocsit a miniszter elküldte a vonal egy pontjára, hogy ott várja be őket, ők pedig eldübörögnek a fenséges vonatvezető gépésztsége alatt a megnyitandó vonal megtekintésére, amelynek megnyitása szintén egy gazdag programszámot képezett az ünnepélyek sorozatában.

Jól végzett dolguk után, felülről megint csak bérkocsin jöttek vissza s magam is csak alig ismertem fel őket, illetve ő fenségét, amidőn mellettem elhajtottak.

Vannak, akik fukarsággal is vádolják. Hát ez kereken mondva nem válik be, mert ha néha ki is mondják, hogy takarékoskodni kell, ez csak addig tart míg „kisül a málé“, mert már egy órával később két kézzel szórják a pénzt minden vonalon. Az a sovány egy millióska apanage bizony nem igen zsirozza meg a levest, ahol magának az udvari istállónak évi fentartása 150–200 ezer frankba kerül. De nem hiába bírja ő Magyarországon a Koháry család rengeteg uradalmait s nem hiába XVIII. Lajos unokája, hogy fejedelmi költségeire innen ne telne ki bőven, amit szerény civillistája ne tudna fedezni.

Mindenről a legapróbb részletekig alaposan informálva van, ami onnan ered, hogy naponta elolvassa a bolgár lapokat, kivétel nélkül azoknak pártállásukra nézve, még ha határozottan ellene is irnak. Épp így képezi napi olvasmányát a francia „Figaro“, az angol „Times“, a bécsi „Neue Freie Presse“ és a kölni „Kölnische Zeitung, amelynek

keleti értesítője, a bolgár szolgálatban volt, porosz eredetű Mech alezredes, aki a keletet alaposan ismeri.

Élcéld kedvére találóan reá mutatama szokása, hogy az étlap hátára gyakran szokott megjegyzéseket írni, amint éppen megvolt vagy nem volt megelégedve az ebéddel. Ha az ebéd nem ízlett a kritika így hangzik: „Na, már megint politikát rántott be és diplomáciát habart be nekünk ebédnek, — rugja meg a kakas“ — máskor pedig „desserttel szeretném ma a szakácsmestert megraktálni, de mégis sajnálom, mert a barack igen kemény találna lenni.“ Avagy „ha megházasodik, akkor én is ilyen menüvel látatom el a maga asztalát, hogy jusson eszébe, mennyire vétkezett ellenem.“

Gorovy Miksa.

## A Tribuna házavatása.

### Távirat a királyhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Ma délben 12 órakor volt a „Tribuna“ ünnepélyes házavatása. Az új épület összes helyiségeit nagy közönség töltötte meg. A különböző egyesületek küldöttségein kívül ott voltak Maniu Gyula, Lukaciu László, Damján Vazul, Serbán Miklós, Pop C. István, Goldis László és Hodsa Milán országgyűlési képviselők, továbbá Ciocazan krajovai polgármester és Mille Konstantin, a bukaresti „Adeverul“ szerkesztője.

Az egyházi szertartást Ciorogariu Romulusz protosincellus, Vatiánu Traján plebános és Givuleszku radnai esperes végezték. Az ünnepi mise után Oncu Miklós országgyűlési képviselő tartott beszédet, kiemelve, hogy az új épület a magyarországi románság kulturális és politikai harcának és jövőjének szentelték. A „Tribuna“ szerkesztősége nevében Bocu Szevér mondott köszönetet azoknak, kik fáradozásukkal lehetővé tették az új épület létesítését. Végül Popescu, a bukaresti újságírók szindikátusának kiküldötte és Dumitrescu Campina, a bukaresti Univerzul tulajdonosa, üdvözölte a magyarországi román sajtót.

Az ünnep után diszes bankett volt a Fehér Kereszt télikertjében.

A több, mint 160 teritékű banketten először Oncu Miklós képviselő mondott pohárköszöntőt a királyra. Ezután Goldis László képviselő és Goga Oktavián, a hirneves magyarországi román költő éltette a magyarországi román sajtót, mint a román kultúra előharcosát. Ciocazan krajovai polgármester a magyarországi románok fájdalmairól és küzdelmeiről szólt, Mille, az „Adeverul“ tulajdonosa a demokraciát éltette. Pop C. István és Hodsa Milán képviselők a magyarországi románok és tótok szolidaritását ünnepelték, kiemelve, hogy a két nemzetiség karöltve fog egymás szabadságáért küzdeni. Maniu Gyula országgyűlési képviselő a románság küzdelmeiről beszélt, a mely küzdelmek célja az egész nép jogainak kivívása. Lucaciu a mai ünnep jelentőségét méltatta, Stoica Dénes dr. a román nőket, Bocu Szevér pedig a nemzetiségi képviselőket éltette.

A bankettre igen sok üdvözlő levél és távirat érkezett. Üdvözlőket küldtek többek közt Jorga budapesti tanár, Vajda Sándor, Miháli Tivadar és ilyéfalvi Pap György nemzetiségi képviselők, Bunea Ágostj balázsfalvi kanonok.

A bankettől táviratot küldtek a királynak, a román lapok bukaresti szindikátusának, a Times-nak, a Le Temps-nak, a Corriere de la Sera-nak stb.

A királyhoz küldött sürgöny szövege a következő:

„A magyarországi románok népgyűlése,

mely a „Tribuna“ lap új palotája felavatásának ünnepét, a román sajtó konszolidációjának ünnepét üli, kéri Ófelségét, fogadja legkegyelmesebben a nehéz megpróbáltatások pillanataiban a monarchia román népétől a dinasztiahoz való ragaszkodásának kifejezését, mely ragaszkodást úgy a jó, mint a rossz időben a századok tradíciójához hiven mindig hirdette a román sajtó.”

## MULATSÁGOK.

(=) Piknik január 8-án. A szegénytanulókat segélyező egyesület női választmánya ma délután tartotta értekezletét. Itt elhatározták, hogy a pénztárnak gyarapítására 1910. január 8-án a Fehér Kereszt szállodában pikniket fognak rendezni. A télikertben lesz a vacsora, melyet az egyesület női választmánya ad, a nagyteremben pedig az emeleten lesz a táncmulatság. Két zenekar lesz. egyik helyi cigánykar és a 33. gyalogezred katonai zenekara. A mulatság belépő díja mérsékelt lesz, személyenként négy korona, ezért az illető vacsorát is kap. A rendezés munkájában részt vesz a hölgyeken kívül Kovács Vince tanácsnok és Zubor Andor v. aljegyző. Az előkészületek arányaiból látszik, hogy ez lesz a farsang legszebb s legnagyobb mulatsága.

Az értekezleten Hauser ezredesné elnöklete alatt jelen voltak: özv. Boros Bériné, Gellényi Ernőné, Geller Izidorné, Halmi Andorné, Habereger Györgyné, Herman Gyuláné, özv. Jakabffy Dezsőné, Kintzig Gézőné, Kristyó Jánosné, Kövér Béláné, Laczay Endréné, Lukácsy Lajosné, dr. Polónyi Jenőné, Pretner Etelka, Reicher Károlyné, Schoor Lajosné, Stauber Józsefné, Steiner Jakabné, Szabó Béláné, Szalay Antalné, Szalay Ilonka, dr. Tisch Mórné, Winkler századosné, dr. Velcsó Gézőné, Kovács Vince és Zubor Andor.

(=) Katolikus bál Aradon. Az aradi katolikus-kör választmánya csütörtökön tartott ülésén a katolikus bál megtartását február 5-ére tűzte ki. Az idei báliszezon egyik legfényesebb mulatságának ígérkezik ez a monstre bál, amely eredményeiben és nagyszerűségében valószínűleg a tavaly oly fényesen sikerült bálát is túl fogja szárnyalni. A rendezőség, amely a múlt szezon bálját oly sikerrel rendezte, már munkáját megkezdte a bál minél impozánsabbá tétele érdekében.

(=) Az Aradi Posta és Táviró Tisztviselők Sportegyesülete vizsgálmi bizottsága megkezdte működését, hogy az 1910. év január hó 8-án megtartandó táncestélyük sikerét előre biztosítsák s hogy azt minél kedélyesebbé és otthoniassá tegyék. A tombolakérő-leveleiket már a vidékre széjjel küldték s már is sok, igen szép és értékes tárggyal rendelkeznek. A táncestélyt megelőzőleg este 8 órakor a tornacsapat a tornaarnokban egy disztornaszámot fog bemutatni a közönségnek, melyre igen nagy szorgalommal készülnek.

(=) Dióssy Nusit és Leövey Leót, az aradi Nemzeti Színház művészeit sikerült megnyerni az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg“ Dalkörének művészestélyjén való közreműködésre. Az estélyt 1910. január 1-én (szombaton) rendezik a Fehér Kereszt dísztermében. A meghívó, melyet a jövő héten bocsátanak ki, részletes műsort fog nyújtani, azonkívül Dióssy Nusit és Leövey műsorszámait is közölni fogja. Az estély iránt — tekintettel a két művész fellépésére — máris óriási az érdeklődés és akik résztvesznek ezen az estélyen, kellemes és művészi élvezetben lesz részüik. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyeket már a jövő héten lehet kapni a rendezőség tagjainál.

## Tisza István kihallgatása.

Eredménytelen audiencia. — Lukács és Khuen-Héderváry az előtérben.

Távirati tudósítás.

Arad, november 27.

Tisza István gróf mai kihallgatása, amint előrelátható is volt, eredménytelenül végződött. Tisza gróf kijelentette a király előtt, hogy a mai viszonyok között *nem hajlandó politikai aktivitásba lépni* és semmiféle megbízatást nem vállalhat.

Ez az audiencia és ezzel együtt Wekerle Sándor miniszterelnöknek mai, szintén eredménytelenül végződött audienciája újból holt pont elé hozta a válságot. A király ismételt kijelentette, hogy *semmi engedményre nem hajlandó*, viszont kívánja a Wekerle-kabinet kormányon maradását. Ez azonban engedmények nélkül lehetetlen és hogy a kormány ennek következtében milyen visszás helyzetbe jutott, mutatja az is, hogy az ezután következő audienciákra már a kormány többé előterjesztést nem fog tenni, azok közvetlenül a kabinetiroda utján fognak történni. Általános az a vélemény, hogy Bécsben vagy Khuen-Héderváry gróffal, vagy Lukács Lászlóval fognak kísérletezni.

A mai nap politikai eseményeiről itt következnek tudósításaink:

### Wekerle és Tisza érkezése.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel a nyolc órakor induló gyorsvonattal Budapestről Bécsbe utazott. Ugyanezzel a vonattal utazott Bécsbe Tisza István gróf volt miniszterelnök is. A miniszterelnök a budapesti pályaudvaron meghívta szalonkocsijába Tisza István gróft. Bécsbe érkezve a két államférfi elvált egymástól. Wekerle a Magyar Házba, Tisza István a Sacher-szállóba ment.

### A két kihallgatás.

A két államférfi közül elsőnek Wekerle Sándor miniszterelnök járult a király elé. Wekerle kihallgatása két órakor kezdődött és háromnegyed háromkor ért véget. Három órakor a király Tisza István gróft fogadta. Tisza audienciája egy óránál tovább tartott. Negyed ötkor Wekerle Tiszával együtt távozott a Burgból. Wekerle már délután 4 óra 50 perckor visszautazott Budapestre, Tisza gróf pedig az éjjel tért vissza a magyar fővárosba.

A kihallgatások eredményéről szóló első félhivatalos jelentés szerint *döntés semmi irányban nem történt*, mert a kihallgatások csupán informatív jellegűek voltak.

Wekerle Sándor miniszterelnök a kihallgatások után ezeket mondta az újságíróknak:

— Csupán csak a külsőségekről nyilatkozhatom. Fél óra hosszát voltam a királynál. Tisza István gróf kihallgatása egy óránál tovább tartott. *Döntés természetesen semmi irányban nem történt*, mivel mindkét kihallgatás tájékoztató jellegű volt.

Tisza István gróf kihallgatása után a Sacher-szállóba fogadta a Pester Lloyd munkatársát. A gróf ismert szűkszavú modorában csak a következőkre szorítkozott:

— A király Bécsbe hivatott és ma kihallgatáson fogadott. A kihallgatás

lefolyásáról csak annyit mondhatok, hogy *őfelsége előtt nézeteimet a helyzetről részletesen kifejtettem.*

Arra a kérdésre, hogy kapott-e valami megbízást a királytól, Tisza így felelt:

— *Nem. Semmiféle megbízatást nem kaptam.* A kihallgatás kizárólag informatív jellegű volt.

Tisza István gróf elutazása előtt hosszabb látogatást tett Aerenthal külügyminiszternél, majd éjjel 11 kor visszautazott Budapestre és a legközelebbi napokat Bécsben fogja tölteni.

### Khuen-Héderváry a kormányon?

Bécsijelentések szerint, mert Tisza és Wekerle mai audienciája sem hozta meg a kellő eredményt és ha a Wekerle- vagy Andrássy-kormány reaktiválása december 2-ig, a király trónralépésének évfordulójaig sem történnék meg, akkor a király Khuen-Héderváry Károly gróft nevezi ki miniszterelnöknek. Khuen-Héderváry Károly az általános választói jognak a hive és vállalkozásának a választói reform ilyen megoldása lesz az alapja.

### Reménytelen helyzet.

A mai eredménytelen kihallgatások után a helyzet újból holt pontra érkezett. A királyt már Wekerle informálta arról, hogy Tisza nem vállal most semmiféle megbízatást. A király úgy Wekerle, mint Tisza kihallgatásán hangzott, hogy az alkotmányos kibontakozást óhajtja, azonban semmiféle engedményekre nem hajlandó. *A felség óhaja az, hogy a kormány maradjon meg állásában, a legsürgősebb államszükségleteket intézze el és végül a választóreformot vigye keresztül.* A kormány viszont ragaszkodik álláspontjához, amely szerint ilyen szerepre nem vállalkozhat. Wekerle ki is jelentette a királynak, hogy *további politikuskok kihallgatására vonatkozólag semmiféle előterjesztést nem tehet.* Így a jövő hétre várható kihallgatások kizárólag direkt a kabinetiroda utján fognak történni. A kihallgatandók között lesznek elsősorban Justh Gyula és Lukács László.

Bécsi politikai körökben azt a hirt kolportálják, hogy most Khuen-Héderváry Károly, vagy még inkább Lukács László fog előtérbe lépni királyi megbízatással és hír szerint Lukácsot bizonyos feltételek mellett még Justh is hajlandó támogatni.

Azt a hirt, mintha Tisza Andrássyt ajánlotta volna a királynak, megcáfolják. Andrássy Gyula különben is ma este hosszabb tartózkodásra Andrássy Géza gróf belléri birtokára utazott, ahol medvevadászatok folynak a német császár öccsének, Henrik porosz hercegnek részvételével.

### A külügyminiszter lapja Tiszáról.

A külügyminisztérium félhivatalos lapja, a „Fremdenblatt“ mai vezércikkében ezeket írja:

Magyarországon jól teszik, ha Tisza István gróf kihallgatását nem tekintik csekély jelentőségűnek. Mert bár Tisza grófnak a politikában csupán nézetei vannak, de pártja nincs, mégsem lehet azonban tagadni nagy politikai súlyát. A nélkül, hogy Tisza gróf személyét tulbecsülni akarnók, rámutathatunk ezen egyéniség kiváló értékére a mai Magyarországon: Nem igen teremnek ily sudár, egyenes fák, ily hajlíthatatlan anyagból a magyar erdőben. Vannak ügyesebb politikusok Magyarországon, de átlátóbbak és bátrabbak nem igen és a mérséklés bátorsága mindenütt ritkább és heroikusabb, mint a radikális póz és elismerésméltóbb, mint minden ravaszság. Egy

egyenes ember, mint Tisza gróf, mindig fenntarthatja súlyát, ha az az ügy, amelyet képvisel egyszer háttérbe is szorul és el kell jönnie az időnek, bár aligha áll közvetlenül küszöbön, a melyben a tanácsadás helyett ismét politikai tetterejét kívánja majd érvényesíteni. Akkor majd világossá lesz, hogy a tartózkodás, amelyet Tisza gróf a koalíció éveiben tanusított, ép oly helyes volt, mint a minő hazafias érzésből fakadt. A tartózkodásra indító ok azonban Tisza gróf előtt negyedfél év óta bizonyára vesztett erejéből. Az általános szavazati joghoz való állásfoglalása ma nem lehet többé az egyszerű negáció. A jelen helyzet bizonyítja, hogy a reform, miután már napirendre került, nem tűnhet onnan megoldatlanul el.

#### Csatlakozások a Kossuth-párthoz.

Székelyhidről és Kaposvárról ma üdvözlő táviratok érkeztek Kossuth Ferenchez, melyben mindkét város függetlenségi párti polgárai bizalmat fejeznek ki Kossuth iránt.

## KULISSZATITKOK.

Családi ügyekről sokat tere-ferélnék a kulisszák között. Leövey, a társulat örökre vidám és kedélyes tagja, nagyon elkeseredett ábrázattal ment fel szerdán a Svihákok próbájára. Természetesen azonnal körülvettek és szeretetteljesen faggatni kezdték:

— Mi van veled, hogy olyan savanyu ábrázatot vágsz, mintha legalább is a bécsi koronánácsról jöttél volna?

— Hagyjatok békében. Nincs kedvem politizálni.

— Elfogyott talán a dohányod? Ne busulj, öt nap múlva már lesz gázsi.

— Nem.

— Nincs kifizetve a házbéred?

— Nem.

— Beteg vagy?

— Nem.

— Hát akkor mi az ördög lelt?

— Mondtam már — ordított Leövey — ne zaklassatok! Nem beszélhetek a bajomról. Puntum.

Ez a válasz természetesen nem elégitette ki a kíváncsiakat és tovább érdeklődtek. A társulat Lupin Arzenjé, Ditrói aztán csakhamar kiderítette a való tényállást, amely a következő:

A történethez mindenképp tudni kell, hogy Leövey felesége a legpedánsabb és legszigorubb asszony talán az egész föld kerekén. A színházi ügyelők nem ügyelnek úgy a rendre és pontosságra, mint Leöveyné az ő férje-urára. Természetesen szigorú törvények vannak a házi rendről, amelynek betartására statáriális bíróság van felállítva. Leöveynének ilyen körülmények között a legválogatottabb raffineriával kell dolgoznia, ha egy kicsit — úgy havonként egyszer — ki akar rucanni. Ilyenkor vig poharazás közben átlumpolja az egész éjszakát. Aztán egy hónapig úgy él, mint aki sohasem látott boros üveget. Történt azonban, hogy Leövey a rendes havonkénti mulatságon kívül még egy este nagyon szeretett volna kimenni barátai közé.

— Drágám, — mondotta este a feleségének a világ legtermészetesebb hangján, — rendkívül fontos ügyben kell tanácskoznom a direktorral a Városi kávéházban. Kicsit később jövök haza a rendesenél, de légy nyugodt, 11 órára, legkésőbb fél tizenkettőre, okvetlenül idehaza leszek.

Másnap reggel 5 órakor került haza a jó Leövey és bár kissé ingadozott alatta a talaj, reszketve várta a bekövetkezendő veszedelmet. A legnagyobb meglepetésére, abszolút nem történt semmi. Felesége egy szót sem szólt, sőt úgy látzott, mintha nem is neheztelne.

— Hej! — sóhajtott Leövey, — ez még rosszabb. Csend, a vihar előtt.

Két napig nem történt semmi. Harmadnap levél érkezett Leövey részére Auszterweil László dr.-tól, az aradi antialkoholista páholy elnökétől. Azt írja, örömmel veszik tudomásul, hogy belépesre jelentkezett az antialkoholisták közé és elvárják, hogy a szokásos antialkoholista fogadalmat mielőbb leteszi.

Leövey egy ideig forgatta a levelet, mint aki nem érti, miről van szó. A felesége azonban nem hagyta sokáig ebben a töprengő bizonytalanságban:

— Ez az én boszom azért a kis lumpolásért. Bejelentettelek az antialkoholista egyetnél, hogy szánva-bánva eddigi büneidet, többé semmiféle szeszest italt nem iszol.

— En??

— Igen, te. És miután ily szép gyorsan felvettek, holnap el fogsz menni és leteszed az antialkoholista fogadalmat.

Hiába esdekelte Leövey irgalomért, nem volt számára becsánat. Igérte, hogy ezután egy esztendőben csak egyszer fog mulatni, a boros üveget csak távolról nézi, de engedje el önagysága azt a csuf fogadalmat. — Mind eredménytelen volt. Végül is egy téli kalap vásárlása útján sikerült Leöveynének egy havi prolongálást kieszközölni a fogadalmat letételére, de Leövey már is erősen fogadkozik, hogy a fogadalmat úgy sem tartja be.

A hét színházi eseményeit teljesen dominálta a *Taifun*. Az érdeklődés központja természetesen Tokeramó doktor alakítója, Beregi Sándor volt. A fiatal színész egész tudását és ambícióját vitte ebbe a szerepbe, amely oly szép sikert hozott részére. Gondosan tanulmányozta az egész darabot, de csaknem legtöbb bajt a furcsa eredeti japán szövegű dal befoglalása okozott, amelyet az első felvonás végén dudol a japán kimono fölöttése közben. A dal két sora eredetben így szól:

*Sono toki kutsune vatorá  
Ni muka ite kuda yori.*

Ezt a dalt mormogta magában Beregi a premier előtt mindenütt. Utcán, kávéházban, vendéglőben. Hanem a vendéglőben majdnem megjárta. Amint a levest elfogyasztotta, jön a pincér, hogy „felvegye“ a további rendeléseket.

Mit parancsol?

Beregi fel sem néz, magában teljesen elmerülve dudolja a dalt.

— Gyönyörű kapponnal szolgálhatok.

Tokeramó dr. tovább énekel:

*Sono toki kutsune vatorá.*

A pincér egy ideig bámulva néz Beregire, majd észrevétlenül eloson, jelenti a vendéglősnek, hogy egyik törzsvendég megbolondult az esperantó nyelvbe, jó lesz a mentőknek telefonálni.

A vendéglősnek legalább egy negyedórai munkájába került, míg megértette az ambiciózus színésszel, hogy ő a fehér asztal mellett nem Nipponban van, hanem a Vadászkiirtben és hogy ott nem Tokeramó dr., hanem Beregi.

Ezt Lengyel Menyhért beszélte el:

Sokan nem tudták a *Tajfun* szó értelmét, Maga a Vígyszínház egyik igazgatója *Faludy* Gábor se nagyon lehetett vele tisztában, mert a bemutató előtt, egy érdeklődőnek ezeket mondotta a színház repertoárjáról:

— Legközelebb valami *Tajfund* kerül színre. Csak azt nem tudom, hogy a címszerepet *Varsányi Irén*, vagy *Hegedűs Gyula* fogja-e játszani.

A diákság is nagyon lelkesedik a *Tajfun*ért. Egyik aradi középiskolában történt, hogy az önképzőkörben egy diák a következő című munkát nyújtotta be:

*Párhuzam Tokeramó doktor és Otello Zomotor.*

## A román nőegylet hangversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Az aradi román nőegylet ebben az évben kétszer lépett szereplésével a nyilvánosság elé. Első ízben a tavasszal tartott fényesen sikerült etnografiai estélylyel, másodízben a ma esti hangversenynyel, amely minden tekintetben méltón sorakozott a nőegylet előbbi sikereihez. A hangversenyt a *Fehér Kereszt* disztermében tartották meg, ahol este fél 9 órakor már illusztris közönség gyűlt egybe. A vendégeket a nőegylet elnöknője, *Oncu Miklósné* fogadta, aki pazar kiállítású estélyi toilletben jelent meg. Az ő avatott keze rendezte a mai koncertet is, újból bizonyosságot téve arra való hivatottságáról.

Kilenc óra felé vette kezdetét a hangverseny. Elsőnek *Bocu Szevérné* lépett a pódiumra román nemzeti viseletben, fejdísszel. *Alecsandri*, *Miorita* című balladáját szavalta el nemes érzéssel. A frenetikus tapsviharral fogadott szavalás után, nagy kedvességgel szavalta el a *Radica* című bájos pastelt.

A következő szám *Popovici Vazul* nagyváradi gör. kel. lelkész éneke volt, aki *Beethoventól* énekel viharos tetszésnyilvánítás mellett néhány számot. Nem nagy terjedelmű, de rendkívül kellemes hangja van *Popovici Vazul*nak, akit ismételtelen lelkes ovációban részesítettek a műsor második részében is, amikor román népdalokat adott elő.

A hangverseny fénypontja *Cosma Lucia* urnő éneke volt. *Cosma Lucia* most tért vissza Párisból, ahol *Marchesi Matild* világhírű énektanárnővel képezte tovább brillians hanganyagát. Nem mint dilletáns, hanem mint kész művész nő tért vissza, aki a mai hangversenyen is, énekművészeti szempontból egyik legnehezebb darabot: *Donizetti*, *Lammermoori Lucijának* harmadik felvonásbeli nagy áriáját választotta ki. Szédületes futamok vannak ebben a hatalmas koncepciójú áriában. *Cosma Lucia* könnyedén, művésziességgel oldotta meg nehéz feladatát.

Az utolsó futamok raffiniált összeállítású, a leheletszerűen kezdődő és teljes forteben végződő trilla és befejezésül a tündöklő magas *Est* teljesen lázba ejtette a közönséget, mely percekig tomboló lelkesedéssel honorálta a művésznőt. Ez a lelkesedés csak fokozódott a hangverseny végén, amikor *Cosma Lucia* néhány, *Brediceanu Tiberius* által komponált román népdalt adott elő. *Cosma Lucia* urnő különben legközelebb a román királyi pár előtt fog énekelni.

Szépen illeszkedett a műsorba *Ferrari* dr. Albaredó operaénekes éneke, aki a *Barcarolát* és más operaszámokat adott elő.

*Popescu*, virtuóz hegedűjátékával, *Liviu Tempea* pedig, aki az egész koncertet diszkrétten kísérte végig, remek zongorajátékával aratótt viharos tetszést.

A román nőegylet a szereplő hölgyeknek csinos virágcsokorral kedveskedett.

Koncert után táncmulatság volt. A rendezőségnek a megjelent hölgyek nevei közül a következőket sikerült följegyeznie:

*Urasszonyok*: *Cosma Mária* (Nagyszeben), *Oncu Miklósné*, *Serban Justin*, *Herbay Valéria*, *dr. Moga Zina*, született *Pop báróné*, *dr. Pop C. Istvánné*, *Papp Lászlóné*, *Cosma Aurélné* (Temesvár), *Bocu Szevérné*, *dr. Oprean Miklósné* (Nagyszentmiklós), *dr. Német Jánosné*, *Goldis Lászlóné*, *Janku Aurélné* (Zaránd), *Vuia Livia*, *Vasilon Péterné*, *Antonescu Virgilné*, *Moldovánné* (Pécska), *Herbay Gyuláné*, *dr. Ispravnic Szevérné*, *Cugudean Cornélia* (Bruznik), *dr. Montia Emilné* (Világos), *özv. Florescu Mária*, *özv. Sekula Judit*, *özv. Bocu Ilona* (Lippa), *Königes századosné*,



Spatariu Mária, dr. Auszterweil Lászlóné, dr. Popovics Györgyné (Kisjenő), Luca Jánosné, Fatu Katica, Popoviciu Irén, Morariuné (Marosujvár), Selegianu Anna (Kurtics), Olariu Justina, dr. Jacobné, Moldován Helena, öz. Leacutáné (Nadab), stb.

**Urleányok:** Serbán Flóra, Pap Aglaja és Zina, Jonescu Lukrécia és Melanie (Halmágycaucs), Podoba Virginia és Bogdán Tulia (Nagyszében), Janou Aurora (Zaránd), Dimitrescu Letitia, Minerva, Tulia és Livia, Bonciu Flóra, Pecurariu Aranka, Ardélean Lili, Moldován nővérek (Pécska), Ciorogariu Hermin, Janou Constanzia (Otlaka), Pintér Emilia (Miske), Secula Kornélia (Világos), Tamásdan Sylvia, Eufémia és Flórka (Pécska), Popovics Zina, Luca Onora, Popovics Zina, Popescu Aurélia (Magyarád), Julian Vetu (Kurtics), Tuduescu Augusztá (Lippa), stb.

## A ciankális főhadnagy letartóztatása.

**A tettes: Hofrichter Adolf.**

Távirati tudósítás.

Arad, november 27.

Tegnap jelentettük már, hogy a vezérkarban történt mérgezés ügyében a katonaság és a rendőrség végre eredményre jutott. A nyomozó bizottság tegnap egész délután és éjjel folytatta a kihallgatásokat és a merénylet elkövetője ma már a hatóság foglya. A merénylő Hofrichter Adolf, a Linzben állomásozó 14. gyalogezred főhadnagya, aki a vezérkarnál történt mellőztetése miatt követte el a borzalmas tettet.

A merénylő letartóztatásáról és a sikeres nyomozás részleteiről itt következnek bécsi jelentéseink:

### A tettes letartóztatása.

A bécsi lapok már tegnap éjjel tudták, hogy ki az a linzi főhadnagy, akihez a nyomozás szála elvezettek és akiről most már szinte kétségtelenül bizonyos lett, hogy a mérgező anyagok az ő kezéből erednek. A merénylő Hofrichter Adolf, a linzi 14. gyalogezred főhadnagya, akinek nevét csak felsőbb kíváncságra hallgatták el a lapok. A név elhallgatását eleinte azért tették, mert a főhadnagy kihallgatásakor bámulatossággal és bizossággal tagadott. Így, dacára a súlyos gyanuokoknak, a nyomozó bizottság nem akarta kiadni a nevét. A főhadnagy oly bátran és minden ijedelem nélkül állott a bíróság elé, hogy a bizottság tagjai már-már kételkedni kezdtek a nyomozás adataiban. Kihallgatás közben még egyszer intézkedett a bizottság, hogy a rendőrség tartson újabb házkutatást és mikor ez is, valamint a nyomozás többi adatai is megerősítették a gyanút, tartóztatták le a kihallgatás után a főhadnagyot.

### A nyomozás részletei.

A mérgezési ügyben vezetett vizsgálatnál mindenekelőtt azt a szempontot tartották szem előtt, hogy a tettes csakis tiszt lehetett, akinek érdekében állott több rangban előtte álló társát eltávolítani. A hatóság első sorban az elő nem léptetett, mintegy 80 tiszttel foglalkozott, de nem aktiv tiszteket is megfigyelt és gondolt arra a lehetőségre, vajjon nem-e elmebeteg polgári ember követte el a bűnt. A gyanus körülmények végre a Linzben állomásozó 14. gyalogezred egyik főhadnagya ellen irányultak úgy, hogy végül kizárólag ebben az irányban folytatták a vizsgálatot. Ez sok reménnyel birt a kinevezésre és a közvetlenül előtte álló jogosult szintén kapott a mérgező anyagból. Összesen 9 előléptetett tiszt és egy

przemisli mellőzött tiszt kapott a mérgező anyagból, három más, közvetlen előtte álló azonban nem, nyilvánvalóan, hogy a dolog ne legyen feltűnő. Az összes mellőzött tisztek ellen vizsgálatot vezettek, vajjon valamelyik közülük 14. és 15-ike között távol volt-e helyőrségétől. A most letartóztatott tiszt ellen vezetett vizsgálat megállapította, hogy e hó 9-ike óta szabadságot kapott, a melyet Csehországban kellett volna eltöltenie és e hó 16-án visszatért Linzbe. Megállapították továbbá, hogy e hó 14-éig helyőrségének helyén maradt és csak a 13-14 ik közti éjjelen utazott Bécsbe. Reggel fél 7 órakor az ottani nyugati pályaudvarra érkezett és nyilván a közelben lévő mittelgassei postahivatalban adta fel továbbításra a leveleket. Feltűnő, hogy neje 1-2 nappal korábban utazott Bécsbe. Az illető tiszt kitűnő fényképező és jó rajzoló. Egy héttel előbb egy linzi társának nevenapjára tréfás tárgyat küldött teljesen ugyanolyan dobozban, a minőkben a mérgező pilulák elszállítása történt. Ezen a dobozon ez az ajánlás van: „Zum Namenstag 9—XI, 1909.” A szakértők kijelentik, hogy minden valószínűség szerint ennek az ajánlásnak az írása azonos a mérget tartalmazó levelek címzésével. Két bécsi cégnél konstatálták, hogy hasonló dobozokat és borítékokat Linzbe szállítottak.

Ezen körülmények figyelembevételével folytatta egy katonai és polgári közegekből álló bizottság a vizsgálat eddigi utolsó stádiumát. Csütörtökön este egy katonai és polgári funkcionáriusokból álló bizottság szállt ki a helyszínre, hogy a vezérkari főnök bevonásával folytassa a vizsgálatot. Együttal a polgári közegek a linzi papirkereskedésekben, gyógyszertárakban és drogériákban kutattak. A házkutatás meglehetősen eredménytelen maradt. A polgári közegek azonban meglehetősen terhelő anyagot gyűjtöttek össze. Első sorban kiderítették, hogy a szóban lévő tiszt mintegy 14 nap előtt ostyakapszulákat akart vásárolni, de nem kapott belőlük. Az illető kereskedő a leghatározottabban kijelentette, hogy a gyanúsított tiszt volt a vásárló. Később három gyógyszertárban ismét és összesen 50 ostyakapszulát adtak el. A legfontosabb és legsúlyosabb körülmény, hogy a Ploj papirkereskedő cégnél a tiszt tiz, legénye pedig öt dobozt vásárolt. A céget, a melynél a borítékokat vásárolta, szintén kikutatták. A tiszt végül elismerte, hogy tényleg vásárolta a dobozokat és pedig varrási célokra. Azt mondja, hogy 9 dobozt vásárolt, hatot, miután használhatatlanoknak bizonyultak, elégetett és egyet felhasznált arra, hogy társának benne névnapi ajándékot küldjön, két dobozt pedig asztalában találtak meg. A házkutatásnál mintegy 10 ostyakapszulát találtak, amelyek teljesen azonosak, mint amelyeket a mérgező piluláknál használtak. A kapszulák vörös porral voltak töltve, amit a tiszt azzal magyarázott meg, hogy gilisztellenes gyógyszer kutyái számára. Megállapították továbbá, hogy a tiszt a legpontosanban tudakozódott az ostyák töltésének módjáról. A vizsgálat délután 3 órától éjjeli 11 óráig tartott. Ezután a hatóság elrendelte az előzetes vizsgálatot. A mérgező összetételét illetőleg még nincsenek meg a pontos adatok. A tiszt kiváló fotografus, de azt állítja, hogy csak száraz lemezekkel dolgozott.

Az egyik kihallgatott gyógyszerész így mondta el az ostyák eladását:

— November 14-én egy karsu termetű, rövidre nyírt bajuszt viselő tiszt jelent meg a gyógyszerertárban és ostyaburkolatokat kért. Ez feltűnt nekem, mert gyógyszerésznél ritkán szoktak ostyaburkolatot venni.

— Mire kell ez önnek? — kérdeztem a tisztet.

— A kutyám szenved a férjek miatt, azért kell.

Ekkor én kijelentettem, hogy ilyen célra kéz szerek tartunk. A tiszt azonban azt mondta, hogy a kutyája nem veszi be az ilyen. Erre én tizenkét ostyaburkolatot adtam neki, ő fizetést és távozott.

### A terhelő adatok.

Az esti órákban még a következő érdekes részleteket jelentik Bécsből:

Bámulatot kelt Hofrichter Adolf viselkedése. A főhadnagynak értésére adták, hogy minden tisztnek lakásán, aki 1905-ben látogatta a hadiiskolát, házkutatást tartanak, mert valamennyien gyanúsítva vannak. Ez az illető tisztek érdekében történt, hogy megmeneküljenek a gyanu alól. Hofrichter három tiszt felszólította, hogy a házkutatás megtartása előtt menjen egyedül haza lakására, hogy feleségét, aki áldott állapotban van, előkészítse a házkutatásra. Ugy látszik, hogy Hofrichternek ezáltal alkalmat akartak adni az öngyilkosságra.

Hofrichter azonban bámulatossággal, mint aki ártatlanságának teljes tudatában van, kijelentette, hogy nem megy egyedül, csak a bizottsággal együttesen hajlandó lakására menni. A bizottság ennél fogva vele ment lakására a házkutatást megtartani. E procedura alatt Hofrichter teljesen nyugodtan viselkedett.

Az első házkutatás valami nagy eredménytel nem járt, habár már ekkor is több olyan dolgot találtak, amely fontos bizonyíték gyanánt szerepel. A főhadnagy ezekre teljesen nyugodt maradt, egyetlen arcizma sem rándult meg. Sokkal nagyobb eredménytel végződött a rendőrség házkutatása, amikor különböző fontos bűnjelet sikerült találni.

Amidőn ezután a Weigel altábornagy elnöke alatt álló bizottság elé vezették, a legnyugodtabban viselkedett. Dacára annak, hogy a bizottság minden egyes tagja meg volt győződve Hofrichter bűnösségéről, ez a határozott impozáns magatartás megingatta őket. Sőt egy jelenlevő magas állású bécsi rendőrtisztviselő is kijelentette, hogy alkalmasint tévedésről van szó.

A vizsgálatot vezető Weigel altábornagy különben régi felebbvalója a főhadnagynak, akit nagyon szeretett. Amikor Linzbe helyezték az altábornagyot, mindent elkövetett, hogy Hofrichter is magával vigye oda, ami meg is történt.

A délután folyamán különben még egy súlyos bűnjelet találtak Hofrichter ellen. Megtaláltak a lakásán egy hektografiai készüléket, amely teljesen megfelel annak a nagyságnak, mint a milyen a mérgeket kísérő levél volt. Megállapították, hogy a készüléket három héttel ezelőtt vásárolta. Hofrichterrel különben a barátjai sem nyilatkoznak valami hízogleg. Azt mondják, rendkívül becsúgyó, stréber ember volt, akit képesnek tartanak a gyilkosságra. Felebbvalói már jobb véleményekkel vannak felölle.

Hofrichter rendezett anyagi viszonyok között élt. Sok hezományt kapott a feleségével is.

Hofrichter Adolf 1898-ban hagyta el a hadapród-iskolát. 1903-ban a hadiiskolába került és 1904. novemberében lett főhadnagy. A hadiiskolából a gőri gyalogsági dandárhoz majd a mosztari 18-as gyalogsági dandárhoz, neveztek ki. 1909. tavaszán szolgálatát véget a vezérkarhoz rendelték Bécsbe. A hadiiskolában az első időben szorgalmas, törekvő, ügyes tisztnek mutatkozott, később ideges lett és valószínűleg ez az oka, hogy kvalifikációja nem volt olyan, hogy állandóan a vezérkarnál alkalmazhatták volna. Még mikor remélte, hogy a vezérkarhoz fogják kinevezni, feleségül vett egy igen előkelő családból való leányt. Felesége most Bécsben van és a legközelebbi napokban várják lebetegedését.

### Mi vár a merénylőre?

Ami a merénylő büntetését illeti, a katonai büntetőtörvénykönyv 18. és 27. §-ai értelmében gyilkosság miatt

kötél általi halállal büntetendő, vagy enyhítő körülmények esetén súlyos fegyházbüntetéssel. Mielőtt kivégeznék, lefokozzák és az ítélet kihirdetése után két nappal felakasztják.

A tárgyalás zárt, csak az ítéletet hirdetik ki nyilvánosság előtt.

## IRODALOM ÉS MŰVESZET.

### A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Mérsékelt helyárrakkal: Az erdészleány, operette. Este: Rendes helyárrakkal: Taifun, színmű. (C bérlet.)

Hétfő: Taifun, színmű. (A bérlet.)  
Kedd: Taifun, színmű. (B bérlet.)  
Szerda: Színészvén, operett Nyárai Antal vendégfelleptével. (C bérlet.)

Csütörtök: A szabin nők elrablása, bohózat. Nyárai Antal vendégfelleptével. (A bérlet.)

Péntek: Kedélyes paraszt, operett. (B bérlet.)

Szombat: Édes teher, vígjáték. Bemutató előadás. (C bérlet.)

\* Színészet Csabán. Sopronban még mindig nem készülve el az új színház, Nádasz színigazgató kényszerülve van szintársulatával Csabán működni. A jól szervezett társulat eléggé kielégítő pártolásban részesül s az igazgató vendégszereplésekkel igyekszik azt fokozni. Most *Batizfalvy* Elza és *Feledi* Boriska szubrettek játszanak telt házak mellett: *Elvált asszony*, *Erdészleány*, *Koldusdiák*, *Boszorkányvár* operettekben. A társulat kiváló erői: *Tompa Kálmán*, *Földes Dezső*, *Rákossy Ferenc*, *Szarvassy Jenő*, *Görög Olga*, *Bene Valéria* és az igazgatópár. Míg a soproni színház el nem készül, Csabáról a szintársulat Hódmezővásárhelyre szándékozik átmenni.

\* Backhaus hangverseny. Ma, vasárnap délután öt órakor tartja hangversenyét a Fehér Kereszt szálló dísztermében *Backhaus* Vilmos, a világhírű zongoraművész. Óriási érdeklődés előzi meg e rendkívül jelentős zenei eseményt és legfényesebb bizonyítéka ennek az, hogy a jegyek csaknem mind elkelték. A jegyek még korlátozott számban kaphatók a hangversenyt rendező cégnél, ifj. Klein Mór könyvkereskedőnél. A hangverseny műsora a következő: a) Brahms: Rhapsodia g-moll 79. mű, 2. szám. b) Beethoven: Sonata Fisz dur 78. mű. (Bunewick Terézia grófnőnek ajánlva.) a) Adagio cantabile — Allegro ma non troppo. b) Allegro assai. Beethoven: Sonata C dur 54. mű. (Waldstein grófnak ajánlva.) a) Allegro con kio. b) Introduzione: Adagio mollo. — Rondo: Allegretto moderato. — Prestissimo. Chopin: Hat tanulmány 10 mű. a) 5. szám Gesz-dur, — 6. szám esz-moll, — 7. szám C-dur, — 8. szám F-dur, 9. szám f-moll, — 10. szám Asz-dur. b) *Abránd* f-moll 49. mű. c) *Berceuse* Desz-dur 57. mű. d) *Keringő* Asz-dur 84. mű, 1. szám. e) *Ballada* g-moll 23. mű. f) *Scherzo* cisz moll 39. mű. a) Liszt: „Szerelmi álmom.” b) Wagner-Liszt: „Fonó dal a Bolygó hollandi-ból” e) Liszt „La Campanella.”

\* Hangversenyműsor Aradon. December 5-én Sauer-estély. Január hó 9-én Cu'p Julia dalénekesnő hangversenye. Jegyek csakis Weisz Leó könyvkereskedőnél kaphatók. 5783

\* Az Uránia hírei. Szenzációsan érdekes műsort mutatott be szombaton az Uránia színház. Csupa elsőrangú látványosság, mely vasárnap is óriási sikert fog aratni. Ahány kép annyi meglepetés és nehéz volna megállapítani, hogy a kacagató bohózatok, vagy pedig a kitünő drámák tesznek-e nagyobb hatást a közönségre. A nagyértékű műsort még vasárnap és hétfőn mutatják be. A jövő hónap első napjaiban világhírű szenzációval lép a közönség elé az Uránia színház. Be fogják mutatni az egész világon óriási feltűnést keltett mozgóképét: *Néró császár* életét. Ez a kép maga a tökéletesség és bizonyára ép olyan szenzációt fog kelteni Aradon is, mint mindenütt, ahol eddig bemutatták. 791

## Radó Károly dr. meghalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

Gyötrő, az egyik télből a másik tél felé huzódó halálvivódás után meghalt: *Radó Károly* dr. A humornak, az elmésségnek, az ötletnek volt a mestere írásban és a lebilincselő szó hatalmában. Író volt, újságíró, s ha ezt a mesterségét meg kellett osztania az ügyvédkedéssel: a lelkével, egész hajlandóságával és szeretetével az újságírás volt. A vérbeli újságíró sokoldalúsága, invenciója, értékei nyilatkoztak meg benne. Irvezéroiket, csevegő tárcát, humorizet, színibirálatot, s ha az alkalom hozta, riportot is. Mégis, a sokféle munka közül nagyobb kedvvel vonzódott a humor és a kritika felé. *Cocó*-nak tréfái, *Carolus*-nak kritikái (ezek voltak a legsűrűbb írói nevei) nemcsak olvasókat, de rajongókat, lelkesedőket toboroztak a sorok alá, a melyek e két álnév fölött megjelentek. S az újságírás nem merítette ki minden kedvét, írói készségét. A színpad számára is dolgozott és darabjai nemcsak itt, de budapesti színpadokon is erős sikert arattak.

És írói egyéniség az emberben, az íróasztalon túl való életben aligha nyilatkozott meg valaha annyira, mint *Radó Károly*ban. Az az elszakíthatatlan kedély, el nem apadó humor, a mely az írásműveinek sajátossága volt, megnyilatkozott a társaságok életében is rajta. Intim és nyilvános esték, esztendőkre emlékeztetés, parádés mulatságok és baráti összejövetelek derűjét, felejthetetlen hangulatát az ő szereplése adta meg. És ő szívesen áldozta magát, idejét, ötleteit, a mikor ilyesmiről volt szó. Az ügyvédből ilyenkor a cigány maradt meg; a lelke úgy érezte, hogy jót tesz mindenkivel, akinek az élet legszebb kincsét: a jókedvet ajándékozza.

S idestova egy esztendeje, hogy a jókedvnek s az ő humorán vidulni tudók derűjének vége lett. A szíve megbetegedett. És a rendetlenül, hibásan zakatoló szív rohamai között néha megnyilatkozott a tréfa, az ötlet, de az már a halódás feketéjébe tévedt, kósza sugár volt. Kinos, nehéz volt a betegsége. Ma délután megpihent. Leasszott, a régi ismerősök előtt szinte felismerhetetlen arcán újra a humor vonása rezdül meg. Mintha ezt mondaná: „Talán még se kell olyan komolyan fölfogni egy bohémiennek halálát. Ezzel majd mindenki tartozik a napilapok gyászrovatának...”

(Betegsége és halála.)

A jövő hónapban lesz egy esztendeje, amióta *Radó Károly* megbetegedett és gyötrődött szívujával. Betegségében édesanyja, özvegy *Wienerné*, felesége és fia ápolták a legodaadóbb szeretettel és önfeláldozással. *Löwinger Miksa* dr. volt kezelőorvosa a nehéz betegnek; a legnagyobb önzetlenséggel és fáradtságot nem ismerő buzgalommal munkálkodott a beteg fölgyógyulása érdekében; az ő tanácsára a nyáron *Buziásfüdőre* ment *Radó Károly* gyógyulást keresni.

A buziási fürdőzés enyhítő hatással volt ugyan betegségére, de orvosai tisztában voltak vele, hogy *Radó* nem menthető meg az életnek, csak arról lehet szó, hogy meghosszabbítsák életét és enyhítsék kínzó szenvedéseit. A nyár óta azután folyton váltakozott állapota, hol jobbra, hol rosszabbra fordulva. Az utóbbi hetekben még nagyfokú álmatlanság is hozzájárult szenvedéseéhez és teljesen legyöngült. Csak egyet nem vesztett el: aranyos jó kedvét, humorát. Sohasem kellett vigasztalni, sőt mindig ő volt az, aki környezetét nagy szenvedései közepette is egy-egy sikerült élceol megkacagtatta.

dései közepette is egy-egy sikerült élceol megkacagtatta.

A városban történtek iránt a legnagyobb érdeklődéssel viseltelet még betegsége alatt is. Gondosan elolvasta az újságokat és megtette az eseményekre a maga szarkasztikus megjegyzéseit. Ezek mindig ötletesek és találók voltak.

A hosszú betegeskedése dacára, váratlanul következett be a vég. Ma reggel még jókedvűen fogadta orvosát, *Löwinger* drt, akinek elmondta, hogy milyen programot esínált a mai napra. Az étrendet például mindig ő állapította meg. Délben egész jóízűen megebédelt, még pedig kettős adagot, azután elszundikált. Délután négy órakor hirtelen rosszul lett, hivatták a házban lakó *Wiener Gyula* drt, aki két kámför injekciót adott neki, majd *Radó* kívánságára *Löwinger* dr.-ért szaladtak el. Mire *Löwinger* megérkezett, *Radó Károly* már halott volt. Szívszélhűdés ölte meg.

Hétfőn délután fél háromkor temetik a zsidó temető halottas házából.

(Élete és működése.)

*Radó Károly* dr. ötvenegy éves korában halt meg. Apja *Rosenberg Lipót*, az aradi zsidó hitközségnek nemrég elhunyt főjegyzője volt. A gimnáziumot Aradon végezte, azután a jogi pályára ment. Az egyetemi évek alatt hosszabb időt töltött Párisban és Berlinben. Aradon nyitott ügyvédi irodát, de az ügyvédi gyakorlat mellett az újságírással is állandóan foglalkozott. Saját újságja is volt: *Ellenőr* eimen, amely hetenként egyszer, néhány éven át jelent meg. Belső munkatársa volt az *Alföldnek*, az *Aradi Közlönynek* és a *Rüggetlenségnek*. A színműírásnak hivatott művelője volt, vígjátékai közül az *Urak estéje* és a *Kikapós férjek* jutott zajos sikerre. Több jogi szakmunkát írt, s nemrég kiadta az aradi törvényhatósági bizottsági tagok *Almanachját*. A város társadalmi életében tevékeny részt vett; több egyesületnek ügyésze volt, s a politikai életben is részt vett. Jeles szónok volt, s ügyes kriminalista; az aradi adóhivatali sikkasztás bűnpörében az egyik fővádoltat, *Scheinberger Mórt* ő védte s ez a szereplése annak idején nagy feltűnést keltett. A város törvényhatóságához több indítványt nyújtott be; legutoljára azt javasolta, hogy *Barabás Bélát*, abból az alkalomból, hogy a delegáció elnöke lett, a város üdvözlője. A törvényhatóság egyhangulag magáévá tette ezt az indítványt. Huszonegy év előtt nősült, neje, szül. *Lustig Ilka* néhai *Lustig Adolf* tekintélyes aradi kereskedő leánya. Egy fia gyászolja: *Radó Kálmán*, az aradi Széchenyi-gőzmalom hivatalnoka.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elintézett affér. Megirtuk annak idején azt az affért, amely *Erdélyi Henrik* és *Jónás Sándor* között felmerült. *Jónás* becsületsértését jelentette fel *Erdélyi* Henriket, aki a napokban megtartott tárgyaláson kijelentette, hogy a sértő kifejezéseket téves információ alapján használta, azokért bocsánatot kér. A panaszos erre visszavonta feljelentését, mire az ügy békés uton nyert elintézést.

§ A Szanin. A budapesti esküdthibóság tegnap délelőtt tizenegy óra óta hallgatja *Arcubasev* regényét, a Szanint. A bírák fölvaltva olvassák a vaskos könyvet. Az ügyész és a védő előtt is van egy-egy példány, sőt az esküdteknek is jutott néhány kötet, amelyekből szorgalmasan kísérik nyomon a fölolvadó bíró. Ma reggel félkilenc órakor nyitotta meg *Mikovich Lajos* dr. a tárgyalást. Körülbelül a közepén, a kétszáztizennyolcadik oldalon folytatták a fölolvadást. Az ítéletet este hozták meg. Az esküdtek fölmentették *Szabó Endrét*.



## Mosolygó halottak.

### Meghalt a bohém-király.

Volt egy ember, akinek, bár sohase viselt bornyut, mégis marsall bot jutott osztályrészül. A humor szuverénje volt, ki varázsvesszejével mindenütt a vigáság, a jókedv forrását fakasztotta. Nem a guny, a fagyos szatira éles szava hömpölygött le örökké nevetésre álló ajkain, hanem a derűnek, az élnek bohóságában tükrözött minden vissza, amit ő meglátott, vagy amire gondolt. Való és képzelt alakok, események, helyzetek, mindegy volt neki. Ő csak azt vette észre, hogy valahol hozzá férhet a bennök rejlő humoros csepphez, melyet megérintett varázsvesszejével és ontotta a tréfát, a kacajt. Radó Károly, az örökké nevető és nevetető „pajtás” az „édes testvér” a mindenkit kedvre derítő legjobb cimborá többé nem humorizál, nem fakaszt vidám könnyeket mások szeméből.

Nem csoda, ha ő maga busulni soha sem tudott. A könnyeket nem ismerte, ha csak nem nevetés közben törtek elő. A lelkétől teljesen távol állott a cinizmus, de azért impozáns ügyeket sem ismert. Még a halál küszöbén is másképp látta a feketét, mint mások.

Éles tollu újságíró volt, aki talán sokszor az éle kedvéért feláldozta a tárgyilagosságot és ezért többször kellett párbajban helyt állania írásáért. Egy alkalommal kard elé szólították. Unta már a sok becsületbeli ügyet s azért elhatározta, hogy olyan segédekkel választ, akik feltétlenül a békés megoldás barátjai.

El is dicsekedett a sörasztalnál, hogy végre kitűnő emberismeretének hasznát veszi. Megtalálta Aradon a két legjamborabb embert.

— Kokó, a milyen peched van, vér fog folyni a béke végén, — ugratták barátai.

— Pajtás, az ki van zárva, — mondotta rendületlenül Radó dr.

Szivszorongva várta a segédjeit, akik nagy sokára loholva állítottak be.

— Halljuk, halljuk — kiáltott az egész társaság a két uriember felé. — Széna vagy szalma?

— Nem lesz párbaj — felelte Pálmai Lajos dr. az egyik segéd.

— Nos mit mondtam, ugrott fel Radó ragyogó arccal a helyéről és Pálmai dr. nyakába készült borolni. De ez vérfagyasztó hidegvérrel tartotta magától távol az nijongó ügyvédet.

— Nem lesz párbaj, hanem párbajok lesznek. Egy délelőtt és egy délután. Peched van Károlykám, szót Pálmai dr.

Radó egy pillanatra elkomorlyodott. De csak egy pillanatra. Végignézett párbajsegédjén és isteni komolysággal így fordult feléje.

— Elismerem, hogy pechem van. Szerencse azonban, hogy te vagy a segédem. Jó hosszúak a lábaid és a huszonöt lépést kireperálhatod harmonira. Ez is valami.

Mint csevegő felülmulhatatlanul kedves, ötletes és furdalatos volt. Ahol előkelő társaságok egy-egy vidán órára találkoztak, ott Radó dr. volt a lelke, az étető szelleme a társalgásnak. Mindenkinek tudotta nyelvén.

A Scheinberger kávéháznak volt törzsvendége, s hd a hírhedté vált gazda patriarchális módon érvényült a vendégei közé, leült az asztalukhoz és részi vett a társaság szórakozásában. Egy alkalommal azzal dicsekedett, hogy ő mindenkinek eltalálja a krát.

— X. urnak 35 évet adok, Y. urnak 40 évet adok.

— Hallja maga Scheinberger — fordult feléje Radó dr., mit osztogat itt olyan nagy hangon éveket. *Maga nem adhat, hanem legfeljebb kaphat néhány esztendő.*

Néhány hónap mulva hét esztendő fegyházat „kapott” Scheinberger.

Éjjel tizenkét órakor felkelt az ágyból, ha jóbarátai hívták. Különösen Kell Lipót ügyvéddel szemben viseltetett megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel. Kirándulásaira mindig elkíserte ezt a kitűnő barátot.

A főuton pillantja meg a kocsin hajtató ügyvédet. Kell megállíttatja a kocsit, Radó dr. oda megy hozzá.

— Gyere velem Menyházára Koko, — szót Kell Lipót.

— Hogyne mennék. Hajtassunk a lakásomra a felöltömről és már is utazhatunk.

A lakásban senkit sem talált otthon Radó.

— Barátom látod nálam olyan rend van, hogy csak betörés útján juthatnék felöltökhöz. Mért bolygassam én a rendet? Utazom felöltő nélkül.

— De szeptember vége van és hideg lesz?

— A kinek menekülnie kell az nem törődik a hideggel. Már pedig én szököm Aradról.

— Miért kell szöknöd?

— Mert kéziratot ígértem a lapomnak és én tudod, hogy pontosan szoktam szállítani a kéziratot.

Három nap volt Menyházán és onnan sürgönyileg intézte el a törvényszéken esedékes ügyvédi ügyeit.

Az újságírás mellett tudományos irodalommal is foglalkozott. Mikor az új bűnvádi perrendtartás életbelépett, hangya szorgalommal feküdt neki egy népies kiadás megírásának. A könyv elkészült. Címe „Közigazgatás a büntető eljárásban” volt.

Kell Lipótnak szót, hogy a Singer és Wolfner céget kérje meg a mű kiadására. Kell bemutatta barátját a fővárosi kiadónak.

— És mekkora „auflagot” készítsünk — kérdezte Wolfner József a szerzőt.

— Hát kérem, felelte ez — Magyarországon van 8000 jegyző, minden másodiknak meg kell vennie könyvem. Ez 4000 példány. Van 4000 bíró és ügyvéd. Ezek fele is megveszi. Ez már 6000. Azt hiszem 7000 példányt nyomathatunk. És ugye bár nem vagyok szerénytelen, ha ötszáz korona előleget kérek.

Wolfner szó nélkül kiálta a repogós százazokat.

Egy esztendő leforgása után Kell ismét megfordult a könyvkiadóknál és kíváncsian érdeklődött barátja művének kelendősége iránt.

— Mennyit is nyomattunk a Közigazgatás a büntető eljárásban című jogi munkából? tudakolta a főnök.

— Hét ezret felelte az üzletvezető.

— És eladtunk?

— Hetet.

— Mind elkelt — csodálkozott Kell ügyvéd.

— Mind nem, de hét, mond hét darab igen.

A pech, a pech! Ez ellen küzdött a bohém-király egész életén át. Gazdag tehetségének kincseit elszórta, terméketlen talajba ültette pompázó humorának fáját, mely soha sem akart számára gyümölcsöt teremni.

— Mindenben pechem van, szokta nevetve panaszkodni.

Irt egy szindarabot. „Kikapós férjek” volt a címe. Feld Zsigmondnak a fővárosi nyári színház igazgatójának küldötte be. Ez el is fogadta előadásra. A szerző levélben érdeklődött a szereposztás iránt és válaszul a már kinyomtatott — szinlapot kapta. Hirtelen elolvasta és futott vele a sörasztalhoz.

Mint a diadalmas zászlót lobogtatta már az ajtóban.

— Itt a darabom szinlapja és büszkén terítette az asztalra.

Minden betűjét önmaga olvasta fel, szavalva és harsogva. Egyszerre elakadt a szó az ajkán. Elsápadt, majd vörösség futotta el.

### Kikapátós férjek.

Ez volt a darab címül megjelölve.

— Mi ez, a szemem káprázik, vagy itt csak ugyan „Kikapátós” — szó van nyomva — fordul Nemess Zsigához a megijedt szerző.

— „Kikapátós” az barátom, ezen már nem lehet változtatni.

— Lehet, mert csak holnapután lesz a bemutató. Rohanok fel Pestre.

Gyorsvonatra ült és felháborodva ront rá Feldre.

— Tata, tönkre teszi a nyomda a darabomat, — rikoltja Radó és a halálra ijedt direktor orra előtt meglöbögatja a szinlapot.

— Na, na, — csitítja Feld. — Mi meg fan baj. Hadd látok!

Feld tata végig olvassa a szinlapot és így szól:

— Fiam, te meg vagy bolondulsz! Itt nincs meg van baj.

— Hát a Kikapátós — szerencsétlen ez nincs meg van baj? Milyen nyelven van ez mondva. Kikapós kell ide.

— Aztat te nem érteni. Kikapós nem magyar, jól magyarul az kikapátós.

Másfél napi munkába került, míg az öreg Feldet megtudta győzni Radó dr. arról, hogy ő tud jól magyarul.

Tallér.

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) Az izraelita népkonyha megnyitása. Az első fagy megnyitja a jótékony téli hajlékat. Egymásután tárulnak fel a nyomor enyhítésére az emberi szív által megteremtett meleg otthonoknak kapui. Az aradi izr. népkonyha e hó 29-én (hétfőn) adja ez évben az első ebédet. Nyájás, enyhet adó falai között emberbaráti szeretet fogadja az éhezőt, izletes meleg ebéd feledteti a szűkölködővel a tél nélkülözéseit. A jótékony szívek áldozatkészen sietnek azoknak segítségére, akik a szűkölködőknek könnyeit letörölni életük feladatává tették. A védasszonyi tisztet a jövő héten Leopold Zsigmondné, Lukács Lajosné és dr. Somogyi Gyuláné urnók fogják ellátni.

(\*) Aradi kereskedők vitaestéi. Az Aradi Kereskedők Köre, amint megirtuk, minden második kedden kereskedői összejöveteleket rendez az aktuális kereskedői ügyek megbeszélésére, ismertetésére. A második ily estét november 30-án, kedden este kilenc órakor, a kör helyiségében tartják meg s az érdeklődés, amely az első ily estét fogadta, a másodiknál bizonyára fokozódni fog. A vitaestére tárgyal a kereskedelmi iskolák reformja van kitűzve s a vita bevezetője Sándor Artur aradi kereskedő lesz. A vitaestre a kör elnöksége ezuton hívja meg az összes tagokat s a többi, ezen ügy iránt érdeklődő kereskedőket.

(\*) A katolikus kör estélye. Az autonóm katolikus kör ez idei III. felolvasó-estélyét a jövő kedden, november 30-án tartja, amelyen mint jeleztük volt, Giesswein Sándor dr. győri kanonok, orsz. képviselő és Vass József dr. székesfehérvári tanár, az aradi közönség kedvelt szónoka fognak szerepelni.

(\*) Gyorsíróegyesület Aradon. Az utóbbi hetekben komoly mozgalom indult meg Aradon egy gyorsíróegyesület alakítása érdekében. Az akció élén Polgár Odón dr. és Wágner József dr. középiskolai tanárok állanak, akik az érdeklődőknek szívesen adnak fölvilágosítást.

## Rimes jegyzetek.

### I.

A gyáralapítási bizottságból.

„Mi van azon istápolni való?

Nem új ipar a sertéshizlaló.”

— Egy városatya ily érvet kivágott:

„Szugyis tesznek itt elég — disznóságot!”

### II.

Utóhang az előbbi strófához.

[S a polgárnagy az ajkába harap:

„Rossz helyre tévedt ez az ügydarab!”

„Disznóság...” És az aljegyzőt lehordja

„Ez a színügyi bizottság resszortja!”]

### III.

A szerencsétlen állomás.

A sors olyan, akár a hinta,  
Hol le, hol a magasba rug,  
Pallós Ármin, meg Nagykikinda  
Erre a klasszikus tanuk.

Millókban botlott a térde  
S csak most vesztett a nagy merő,  
S hol ez a fátum utolérte:  
Az állomás neve: Nyerő.

## HIREK.

### A vesztőhely rendezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 27.

A Kölcsey-egyesület választmányja szombaton délután Varjassy Árpád elnöklete alatt foglalkozott azzal a kérdéssel, mik a sürgős teendők, hogy az Arad város által megvásárolandó Biró-földön a vesztőhely miként rendezendő 1911. október 6-ig. Az elnök javasolta, hogy a városi tanácsot a következő teendők sürgős elintézésére kérje fel a Kölcsey-egyesület:

1. A vesztőhelyen és a vársáncokban eltemetve levő vértanúk földi maradványait keressék meg.

2. A debreceni—fehértemplomi utnak a vármögött levő részét ültessék be cölgyfákkal.

3. A tiz holdnyi terület azonnal kitűzessék.

4. Az országutról jó utat készítsenek az emlékhöz, szép kerítés, kapu, kertmunkás lakása tervezessék.

5. A mauzoleum helyét figyelembe véve, a 10 hold parkozására terv készíttessék.

6. A városi vízvezetékét odáig vigyék, megfelelő diszfákat kérjenek a földmívelési és kereskedelmi minisztertől.

7. Damjanich, Lahner, Kiss Ernő, Desseffy és Leiningen tábornokok földi maradványainak Aradra leendő átszállítása iránt gondoskodjék.

8. Az építendő mauzoleum méreteinek és az építési költségeknek megállapításáról és fedezéséről a 13-as bizottság bevonásával tárgyaljon.

A választmány Varjassy Árpád javaslatát Múlek Lajos dr. támogató felszólalása után egész terjedelmében elfogadta, így a városi tanácsnak legközelebb módjában lesz vele foglalkozni.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 28-án az időjárás: semmi, vagy kevés csapadék.

— Lukács György — dr. Múlek Lajosnéhoz. Dr. Múlek Lajosné a jótékonysági mozgalmak lelkes zászlóvivője a katolikus bál-jövedelmének egy részét és a virágszálgűjtésből befolyt összeget a Budapesti Szanatórium-Egyesülethez juttatta. Az egyesület elnöke Lukács György v. b. t. t. melegsívü levélben köszönte meg a nemes szívű fáradozását.

— Henrik herceg Iglón. Iglóról jelentik: Henrik porosz herceg pénteken este érkezett a budapesti gyorsvonattal Iglóra. A herceget az állomáson Andrassy Géza gróf várta, aki a vasúti kocsiba ment és ott üdvözölte a herceget, majd kiszállása után bemutatta a hercegnek Fogens Kornélt, Igló város polgármesterét, Willand Aladár dr. járási főszolgabíró s Katolesy János rendőrkapitányt. A herceg ezután kíséretével automobilra ült és a megjelent nagyszámú közönség éljenzése közben Betlérre ment, ahol holnap veszi kezdetét az Andrassy Géza gróf által a herceg tiszteletére rendezett vadászat.

— Károlyi Antal gróf oroszországi kalandja. Károlyi Antal grófnak, az ismert sportsmannak különös kalandjáról kapunk ma éjjel távirati értesítést.

A gróf tudvalevőleg hónapok óta saját tálmányu jachtjával utazik. A Dunán lement egészen a Fekete tengerig s utjára magával vitte Schütz Ágost aradi huszár századost is, a ki nemrég tért vissza Törökországból. A gróf aztán néhány vendégével a Dnjeperen át Oroszországba igyekezett. Novogeorgievnél azonban — mint most Varsóból jelentik — a Viszula torkolató Bug folyó mentén a katonai hatóság feltartóztatta a társaságot és a jachtot elkobozta, az utasokat pedig letartóztatták. Az osztrák-magyar főkonzulhoz táviratot küldtek ésezt közbenjárta a magyar főurak kiszabadítása érdekében. Érdekes dolog, hogy Károlyi gróf sógora Berchtold gróf orosz nagykövetnek. Azt is közlik, hogy az orosz folyók mentén arra is kényszerítették a gróft, lépjen be az orosz jacht klubba, mert különben nem engedik az oroszországi folyókra utazni.

— A sertéshizlaló-telep városi szubvenciója. Megirtuk, hogy Arad előkelő földbirtokosai és állattenyésztői Kintzig János kezdeményezésére részvénytársaságot alakítanak és Aradon sertéshizlalók összes szükségleteit ellátó ipartelepét óhajtanak létesíteni ötszázezer korona alaptőkével. Az alapítók a törvényhatóságtól támogatást kérnek, mert a vállalat nagy közgazdasági jelentőségű és a város közéletének egyik fontos tényezőjévé akarják fejleszteni. Az eredeti proposícióktól — melyeket lapunkban ismertettünk — eltérőleg, egy újabb beadvánnyal fordultak a törvényhatósághoz és a sertéstelepen kívül egy nagyarányú konyhakertészet, néhány éven belül husfeldolgozó és szalámigyár létesítését is programba véve azt óhajtják, hogy a város a Ménesvölgyben ötven kis holdnyi földet is ingyen engedjen át a részvénytársaságnak sertéstelep céljára, adjon 15 évi adómentességet és a szennyvizek levezetését az élőcsatornába engedélyezze. Ötven kis holdat pedig évi 36 korona holdankinti bérért engedjen át konyhakertészeti célokra. A gyáralapítási bizottság ma délután tartott ülésében foglalkozott a kérelemmel. Meleg érdeklődéssel hallgatták a bizottság tagjai a beadvány ismertetését. A telep közgazdasági hivatását mérlegelve és szem előtt tartva azt, hogy az alapítók az Óvár-tér kiépítése következtében tulajdonképpen a városra háruló feladatokat oldanak meg, a polgármester indítványára azt javasolja a bizottság a közgyűlésnek, hogy engedjen át teljesen díjtalanul tizenöt kis holdnyi területet a Ménesvölgyben, a többi 35 holdat bérbeadja a részvénytársaságnak évi 36 korona holdankinti árt, de ha kívánják, örök áron el is adja nekik a város 700 koronájával holdját és tíz évre biztosítja az elővételi jogot részükre. A konyhakertészet céljaira kiszemelt ötven holdat szintén 36 korona holdankinti áron bocsátja rendelkezésükre. Adómentességet nem hoz javaslatba a bizottság. A közgyűlés bizonyára tovább megy az áldozatkészségben s a szubvenció nagyobb mértékével biztosítja Aradnak ezt a szép jövőjü vállalatot.

— Félmillió az apácáknak. A Franciaországból kitiltott szerzetesrendek és apácák között van a Notre Dame de Sion női tanítórend, amely a vak klerikalizmust terjesztette a franciaországi nevelőintézetekben addig, amíg ezeket az intézeteket be nem csukták. A szétszéledő rendből Magyarországra is jöttek: pár év előtt épült föl Budán a Notre Dame de Sion zárda-ház állami és városi támogatással. Most Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter a Notre Dame de Sion egy második csoportjának a betelepítésén fáradozik s hogy ezt a betelepítést megkönnyítse, állami pénzből félmillió korona nemzeti ajándékot adott a Notre Dame de Sionnak. A francia apácák ebből a nemzeti ajándékból a Lágymányoson készülnek maguknak palotát emelni.

— Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató-választmánya e hó 29-én (hétfő) délután 4<sup>1/2</sup> órakor a városháza tanácstermében ülést tart, melyre a t. tagokat meghívja Varjassy Lajos, igazg. vál. elnök.

— Elutasított kabaré kérvény. Fülöp Károly kávé Arad városától engedélyt kért arra, hogy kávéházában este 10 órai kezdettel kabaré előadásokat tarthasson. A tanács, hivatkozással a a népekesekről alkotott szabályrendelet 4. szakaszára, elutasította a kérelmezőt, mert az említett szakasz értelmében oly időben, mikor akár a téli akár a nyári színházban színtársulat játszik, kabaré előadások nem tarthatók.

— A nagybecskereki repülőgép. A „Toronto” írja: Nagy, mondhatni nevezetes szenzáció pattant ki egyszerre. Nagybecskereknek ugyanis repülőgépe van. Valóságos nagybecskereki repülőgép, amely egyelőre ugyan még csak mintában van meg, de szakértők, akik már megvizsgálták, olyan kedvezően nyilatkoztak róla, hogy a legszebb reménnyel lehetünk az iránt, hogy Nagybecskerek is egyik nevezetes pontja lesz a magyar aviatikának. A repülőgép tervezője senki más, mint Beck Gyula, a városi villammű vezetője. Beck, mint jeles mechanikus szakember, az aviatikus mozgalmak fellendülése óta élénken foglalkozik a repülőgépekkel és egyre tervezgetett, dolgoztatott, míg végre sikerült neki egy repülőgépmintát szerkeszteni, amely minta olyan, hogy a legjobb reményekkel biztat arra, hogy valójában is megvalósuljon és így Nagybecskerek a kulturális haladásnak technikai terén is kiváló helyre jusson. Beck Gyula gépe, amelyet saját költségén szerkesztett, Blériot rendszerén alapszik, de attól mégis eltér annyiban, hogy egy kézfogással monoplánból biplánná alakítható át. A modell nagysága az eredetinek harmadrésze s hajtóerejét elektromos motor szolgáltatja. Szerkezete annyira egyszerű, hogy a repülőgépek alapeszméjének felfogását és megértését pusztán megtekintésre is lehetővé teszi. Beck a mintát, amelyet a nagybecskereki főgimnáziumnak adományoz, kedvező időjárás beálltával a nagyközönség előtt a szabadban is bemutatja és kipróbálja.

— Hivatalvesztésre ítült számtiszt. Nagyváradról táviratozzák: Dicker Illés I. oszt. számtiszt fegyelmi ügyében érkezett le tegnap a legfelsőbb döntés. A számtisztet, aki egyik régi tisztviselője volt a városi adóhivatalnak, a közgazdasági bizottság hivatali szabálytalanságok miatt 800 korona pénzbüntetésre ítélte. A főügyész súlyosbításért felebbezett és a belügyminiszter tegnap érkezett leiratával a legsúlyosabb büntetést mérte ki, hivatalvesztést, ezenkívül elrendelte, hogy az iratokat tegyék át a királyi ügyészséghez. Dicker Illés nem győzte bevárni ügyének eldöntését, hetekkel ezelőtt elment jegyzői irnoknak Nagylétára. A miniszteri döntés folytán most két számtiszt állás üresedik meg a városnál.

— Üzlethelyiség változtatás és végeladás Mondschain Manoné azt kérte az aradi főkapitánytól, hogy Forrai-utcai bolthelyiségében engedélyezzen végeladást, mert üzletét áthelyezi. A rendőrség a kereskedelmi és iparkamara véleményét kérte ki s ez azt mondta, hogy csak az üzlet megszüntetése alkalmából engedélyezhető az. A rendőrség ez alapon kérelmezte elutasította. Felelkezés folytán a tanács is foglalkozott a kérdéssel és a rendőrség intézkedését jóváhagyta.

— Munkásképző előadás az Urániában. Az aradi munkásbiztosító pénztár értesíti Arad összes ipari, gyári és kereskedelmi alkalmazottait, hogy a pénztár ismeretterjesztő előadásai közül az első f. évi november 28-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartatik meg az Uránia színházban. Előadók: Bak Sándor ügyvezető igazgató, aki a magyar munkásbiztosítás szervezetét ismerteti és Hecht Arnold dr. pénztári és tisztli orvos, aki a tüdővész terjedése elleni védekezésről fog vetített képekkel illusztrált előadást tartani. Az előadás ingyenes és azokon nem pénztári tagok is megjelenhetnek.

— Hamis tizkoronás aranyak. A beszercei határrendőrség a kolozsvári rendőrfőkapitánysággal egyetemben néhány nap óta egy felette érdekes és még jelenleg is eléggé homályos pénzhamisítási ügyben folytat erélyes nyomozást. Néhány nappal ezelőtt, ugyanis a beszercei vasuti állomáson egy jólöltözött férfi egy hamis tiz koronás arannyal akarta kifizetni a Kolozsvárra váltott vasuti jegyét, de rajta vesztett, mert a pénztáros felismerte, hogy az arany hamisítvány. Az esetet még súlyosbítja az a körülmény, hogy az urias kinézésű férfinél a határrendőrségen való megmotozásakor még egy hamis tizkoronás aranyat találtak.

A határrendőrségen nyomban vallatóra fogták a férfit, aki magát *Perlesz Emil* utazónak mondta s ezt az állítását írásaival is igazolta. A hamis tizkoronás aranyoknak honnan való eredetére vonatkozólag eleinte az utazó nem tudott határozott felvilágosításokat adni. Majd pár perccel később kezdett visszaemlékezni az aranyak eredetére. Elmondta, hogy a mult héten már járt Kolozsvárt üzleti ügyekben s ekkor *Boskovics József*nek a Deák Ferenc-utcában lévő nagykereskedésében egy ötvenkoronás bankjegyet felváltott. Itt kapta volna *Perlesz Emil* a váltott pénz között a kérdéses hamis aranyakat. Erre a beszercei határrendőrség sürgős átiratot intézett a kolozsvári rendőrfőkapitánysághoz s az átiratban a nyomozásnak Kolozsvár területén való sürgős bevezetését kérték. A kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályán *Rimóczy József dr.* rendőrkapitánye *Árkossy Károly* detektivet bízta meg az eléggé erélyes ügy kinyomozásával. *Árkossy legelső* sorban is természetesen *Boskovics József* nagykereskedőt kereste fel üzletében, ahol a kereskedő, aki határozottan emlékezett *Perleszre*, kijelentette, hogy az ügynök járt ugyan nála üzleti ügyekben, de ötvenkoronás bankjegyet nem váltott. Ezután a detektív átvizsgálta a kereskedőnek a pénztárában lévő arany pénzeket, de azok között hamisítványt természetesen nem talált.

— Automobilon a világ körül. Érdekes ember tartózkodik ma Nagyváradon. *Janek Géza*, az európai hírvő zoké érkezett ide automobilon *Fürst Vilmos* nevű barátjával. *Janek* ma egyike a világ legjobb lovasainak. Lovaglásaiban fölülmulta a legjobb angol és amerikai rekordokat. A kiváló zoké, akit *Szemere Miklós* neveltetett, ebben az évben is 99 győzelmet aratott. Ez a legelső rekord az egész kontinensen. *Janek* azonban szeretne volna győzelmeinek számát százra kikerekíteni s ezért tenger pénzeket fizetett más zokéknak, hogy lovaglásaikat engedjék át számára. A századik diadalt azonban nem sikerült elérnie. *Janek* most automobilon Kolozsváron, Brassón, Bukaresten át Konstantinápolyba utazik. Onnan hajón átkél Egyiptomba, ahonnan Marseillesen át Nizzába megy hosszabb üdülésre. Amire telik is neki, ha meggondoljuk, hogy csak ebben az évben 300,000 koronát keresett. *Janek* holnap távozik Nagyváradról.

— Iparosok a vesztőhelyért. Az aradi ipartestület jegyzői irodájában ujabbán a következő adakoztak: *Glück Ignác* 3 korona, *Solymos József* 2 korona, *Schäffer Richárd* 5 korona, *May János* 2 korona, *Gruber István* 3 korona. Összesen 15 korona. Eddigi gyűjtés eredménye 261 korona 26 fillér, az összgyűjtés eredménye 276 korona 26 fillér.

— Eljegyzés. *Hatfaludy László* főszolgabíró és nehaj neje, *Nemcsik Margit* leányát, *Erzsikét* eljegyezte *Buchwald Odön* földbirtokos.

*Frattner Adolf* guravoji kereskedő eljegyezte özv. *Klein Arthur*ét *Fein Alajos* Máv. főraktárnok leányát, *Musztésden*.

— *Kell Manó* cég ajánlja párisi divat különlegességeit. Telefon szám 673 131

— *Házasulandók* figyelmét felhívjuk *Bruckner Lipót* dus választéku butorraktárára. — *Neuman-palota*. 3701

— Czigánylakodalom akadályokkal. Nagyváradról írják: *Kemény Ignác* alkapitányhoz beállított tegnapelőtt *Hamza Gyuri*, aki nem kisebb ember, mint testvéröccse *Hamza János* nagyváradai czigánybírónak. A fölöttes hatóság iránt való tisztelet kellő dokumentálása után kérelem állott elő.

— Tekintetes uram, alázatos kérésem volna. Egy évvel ezelőtt feleségül vettem a házhoz egy magyar leányt. Egy évi próbaidőre vettem, azzal az elhatározással, ha megfelel továbbra is megtartom. Az asszony megfelelő, hát illik megtartani a kézfogót.

Elmondta, hogy van a lakzhoz két süldő malaca. Ezeket leölte s meghívta a murira *Köröstarjánból* a retyerutyáját. Ezek meg is jöttek, de *János*, a bíró nem bocsátotta be őket a telepre engedelem nélkül.

— Arra kérem hát a tekintetes kapitány urat, adjon nekem engedelmet — írást arra, hogy a retyerutyám bejöhet a kézfogóra.

*Kemény kapitány* nem akarta megadni az engedelmet, de a cigány nem tágitott. Mikor a kérését támogató érvei mind elfogytak, az ajtóból visszatérve lehuzta ujjáról két aranygyűrűjét, kiürítette pénztárcáját s a kapitány elé tett az asztalra 6 koronát a két gyűrűvel egyetemben.

— Tekintetes kapitány uram, itt hagyom ezeket kócioba. Kész vagyok írást adni róla, hogy ha a legkisebb balhé történik, a gyűrűket és a pénzt a cigánygyerekek felruházására itt hagyom.

*Kemény kapitány kemény szive* ekkora áldozatkészség láttára megpuhult. Miadjárt ki is állított hivatalos írást, amelyen ezek olvashatók: *Hamza János* cigány bírónak *Velence (Bihar megye)*. Engedély-levél. Megengedem *Hamza Györgyn*-k, hogy kézfogója alatt *Köröstarjánból* meghívott retyerutyáját vendégül láthassa 48 órán át. A vendégseregnek kötelessége kellő rendben és csendben *Hamza György* lakásán tartózkodni s eltávozásakor a lovas rendőr őrszem előtt jelentkezni *Kemény kapitány*. *Hamza Gyuri* boldogan vágta zsebre az írást s elrohant haza. Jó óra mulva a kapitány szobájában megjelent maga *Hamza János*, a cigánybáró.

— Tekintetes kapitány uram — mondotta illő köszöntés után — megkaptam az írást. De én nem töröm, hogy idegen cigányok jöjjenek a községbe.

— De már bíró uram — felelt a kapitány — engedj meg, hogy most én intézkedjem.

— Engedelmet instálok, de vagy én vagy a cigánybíró, vagy a tekintetes ur. En ismerem a cigányokat. Nem akarom, hogy a mi népünk az idegenekkel egy követ fujjon.

Az öreg azonban hiába protestált. Így esett meg példás rendben a kézfogó *Hamza Gyuri* portáján. Az idegen cigányság 48 órán belül eltakarodott s akkor derült ki, hogy nem is kézfogó volt, hanem alkalmi muri. *Hamza Gyuri* két elhullott sertést kapott s ezt költötte el az atyafiságával. Hanem a kaucióját vissza kapta *Kemény kapitánytól*, mert a mulatság csakugyan rendben esett meg.

— Adomány. A seprősi iparos ifjuság által e hónap 20 án a vesztőhely javára rendezett mulatság tiszta jövedelmét ma elküldték az Aradi Közlönyhöz a vesztőhely számára. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Teázás a szegényekért. Valóban bámulatos és eléggé nem dicsérhető az a buzgalom, amelylyl az *Aradi Jótékony Nőegyesület* az akcióját folytatja a szegények érdekében. Az elmúlt esztendő kiváló sikerű teadélutánjait az idén is felelevenítik és december 8-án megtartják a Központi vendéglőben az első teazsurt. Az eddigi zsurok szinte felejthetetlen emlékként élnek az aradi közönségben. A rendezést végző urinők fáradaalma bizonyára nem lesz sikertelen most sem, mert az idej teazsuroknak is gazdag eredményük lesz.

— Tűz a műegyeten. Budapestről táviratozzák: Nagy riadalmat keltett ma délelőtt egy tűz a *József-műegyetem* Muzeum-körút 9. szám alatti épületében. A szolgák takarítás közben a II. emeleten a mérnöki szobában felesapó lángra lettek figyelmeessé. Beuyítottak a szobába és riadtan láttak, hogy a fal mellett álló asztal lángokban áll. Nyomban értesítették a tűzoltóságot s pár perc alatt kivonult a 8. kerületi őrség, amely hamarosan elejtotta a tüzet. Elégett egy asztal a benne levő tervrajzokkal és az ajtófélfá. Valószínű, hogy a villamos világítás vezetékének rövid zárlata okozta a tüzet.

— Bérnyilkosság. Egy erdők, hegyek mögötti elhagyott, furcsa nevű bihari falucsában nem mindennapi gyilkosság történt. Valami különös asszonyi típus akad: a kis faluban, vaskos kiadása annak a híres, forró vérű szép asszonytípusnak, amely tul a harmiac éven férfítípó mohósággal szeretkezik. Balzac e faluhelyi asszonya a 16 éves legénykéket szeretgette s mert *Tarkaicán* a szerelem még ha raffinált, akkor is primitív, ez az asszony nem dobta el simán a megunt fiatal legényt. Tudósítónk a következőket jelenti a különös gyilkosságról:

*Ille Kosztán* tarkaica módos asszony, aki már negyven év körül jár, ezelőtt 5 évvel örökbe fogadta egyik rokonát, *Ille Jánost*, aki akkor 15 éves volt. A fiu felcseperedett s a tüzes, bár idős asszony belszeretett. A szerelem adakozóvá tette az asszonyt s fele vagyonát meg rá is íratta a legényre. Utóbb azonban ráunt és szabadulni akart *Ille Jánostól*. Ezt a faluban egy másik *Ille János* is, ez is 20 éves és ennek a barátságát kereste most már az asszony. De mert korábban meg is esküdött az első *Ille Jánossal*, nem lehetett őt egykönnyen lerázni. Elhatározta a veszedelmes, szerelmében józanóságát vesztő asszony, hogy megöletti férjét. A második *Ille Jánost* bérelte, biztatta föl a gyilkosságra. Nemrégiben lesbe is állt a névrokon az erdőben és mikor a férj szolgájával kiment, hogy a levágott fákat megnézze, egy ember elő is ugrott a bokrok közül s fegyveret ráemelt. De a szolga láttára futásnak eredt a merénylő s nem süttötte el a fegyverét. Ez a merénylő a második *Ille János* volt, de a férj érthetetlen legénykedésből nem tett ellene panaszt. Tegnap aztán újból összetalálkozott a merénylővel. A felesége megbizásából a kovácshoz ment *Ille János* s a mikor az esti homályban visszafelé jött a műhelyből, a sötétségben egy házvégnél hirtelen kiugrott ádáz üdözője s utána lőtt. A merénylő elmenekült, *Ille János* pedig összeesett. Sréttel lőtt rá a veszedelmes támadó s a vállá körül 23 srét furódott testébe. A sebesültet beszállították a belényesi kórházba, ahol az orvosok ápolás alá vették, de iehetetlennek tartják, hogy életben maradjon. A haldokló, szerencsétlen ember vallomásában elmondta, hogy a felesége üldözte és az ő kivánságára lőtt reá a másik *Ille János*. E vallomás alapján a csendőrség a nyomozás folyamán rájött, hogy *Ille János* csakugyan gyanus viszonyban állott a megölt *Ille* feleségével. A nyomozás most tovább folyik.

— Színházi látcsövek, szemüvegek, cvikke-  
rek, szoba- és fürdő hőmérők, bor és szesz fo-  
kozók, legszebb női bőrtáskák, pénztárcák, ci-  
garetta és szivar tárcák, utazó bőröndök és  
berendezett utazó készletek, cocus lábtörők,  
cocus szőnyeg és fürdő gyékények legnagyobb  
választékban és legolcsóbb árban kaphatók  
*Hegedűs Gyula* üzletében, Aradon, *Andrássy-  
tér 15. sz.* 377



# Divatos fűzők és különlegességek

ugy készen, mint  
méret után a leg-  
jobbak készülnek

## Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást.

— A pupos leány pezsgős mulatsága. Buda-  
pestről táviratozzák: Az éjszaka egy órára öltözött, pupos leány tért be a Dohány utca és Miksa-utca sarkán levő Nép-kávéházba. A leány bevonult egy külön szobába, pezsgőt rendelt a cigányokat maga mellé ültette, nótákat huzatott. A kávé gyanusnak találta a költséges vendéget, telefonált a rendőrségre, ahonnan detektívek mentek ki. Ezek hamarosan megállapították, hogy a pezsgős pupos nő Ördög Ilona, 27 éves foglalkozás nélküli leány. 471 koronát találtak nála. A detektívek vállaltára fogták a leányt, aki végül is megvallotta, hogy este egy ural volt a Két korona-szállodában s ettől lopta el a pénzt. A detektívek felköltötték azt az urat, aki csak ekkor tudta meg, hogy meglopták. A pupos leányt a rendőrség letartóztatta.

— Birtokcsere. Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Bisztriczky József eladja az aradi 3577. számú tjkvben felvett Eötvös utca 10. és Erzsébet királyné-körut 5. számú házat 48000 koronáért Klein József és neje s Angele Mátyás és nejének. — Hora Mikolaj és neje eladják az aradi 2094 számú tjkvben felvett II-es-utca 94. számú házat 3300 koronáért Borzás József és nejének. — Ifj. Nagy István és tulajdonostársai eladják az aradi 4649. számú tjkvben felvett Teleky-utca 20. és 21. számú házakat 23.000 koronáért Singer Antal és nejének.

— Karácsonyi készülődések. Városszerte szóbeszéd tárgyat képezi, hogy az idén különös fény és pompa között rendeztetik be Fischer Simon karácsonyi tárlata. Még soha sem volt olyan nagyszabású már maga a külső kép, melyet a tárlat nyújt, egyszerűen lebilincselő és szemkápráztató. Tekintettel az előző években tapasztalt nagy érdeklődésre, a tárlat már december 1-én teljesen készen mutatkozik be a közönségnek. A cég számos kirakata is tul van halmozva érdekesnél érdekesebb ujdonságokkal. Aki a helyi viszonyokat ismeri, igazat ad abban, hogy Arad karácsonyi életének egyik legszínesebb és legelevenebb pontja a Szabadságtéren van, Fischer Simon nagy áruházában. 4415

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 27-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Láng József gépésznak Margit nevű leánya, Molnár József vasuti napszámosnak Mária nevű leánya, König Károly szabósegédnek Mihály nevű fia, Gellén Ferenc máv. kisegítő-fékeznek Juliánna nevű leánya. Meghalt: Récsán János 46 éves kőfaragósegéd, Heidrich János 50 éves lakatossegéd, Macsán Anna 9 éves leány. Házasságot kötött: Duma János cipészsegéd Mikó Perszidával, Rózsa András államvasuti gépész Dupeza Máriával, Tolm Péter hordár Trutján Erzsébettel, Földes József kereskedő Vichtblau Erzsébettel.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchenyi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 4392

— A legjobb s a legalaposabb mosási mód az, amely csekély fáradság mellett a legjobb eredményeket szolgáltatja. A ruhanemű beáztatása: A beáztatási vízbe (csak annyit venni, hogy az egész ruhanemű be van takarva!) annyi „aszszonydicséret“ mosó kivonatot teszünk, hogy az a kavarásnál erősen habzik. A másnap reggel való kimosás a beáztatási vízben legjobban a „Schicht-szappan“-nal történhetik. A kifőzés előtt a ruhanemű előbb forró vízben, aztán pedig hideg vízben jól öblítendő ki. A főzővizhez legcélszerűbben vajmi „Schicht-szappant“ vagy „aszszonydicséret“ mosó kivonatot teszünk. Nagyon fontos még a sok vízben való, gondos és többszörös kiöblögetés, míg mind, a Schicht-szappan által feloldódott piszokrészek nem távolítottak el s az öblögetési víz tiszta nem marad.

— Tánciskolai új tanfolyam. F. évi december hó 1-én a városligeti vendéglő nagytermében új táncanfolyamot nyitok, melyre a t. szülők és az ifjuság figyelmét tisztelettel felhívom. Tandíj 12 kor., ismétlőknek 6 kor., egyes leckedíj 60 fillér. Beiratkozni lehet már a mai naptól kezdve lakásomon, Boros Béni-tér 2. sz., a Bányász-vendéglőben, vagy tánciskolámban a ligeti nagyteremben kedd, csütörtök és szombat esténként, 8 órától 11 óráig a tanítás alatt. A tisztelt közönség szíves pártfogását kérem, tisztelettel Egető János, okl. tánc tanító, Aradon. 4822

— Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők Heim J. cégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadságtér 20. 3407

— „Nádlér-féle Höfheer fogtisztítószer“ hódít az egész világon. Kapható Vojtek és Weisz drogueriájában Aradon. 4271

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém szappan, puder és kézfínomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 4077

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedűs Gyula cégeknel. 3943

— Kobrak cipők legjobbak a világon! Csak Lányi Marcellnál a színházzal szemben, Atzél Péter-utca 1. kaphatók. 3884

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

## SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.  
Természetes vasmentes soványvíz. 1942  
Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

## TARKASÁGOK.

\*

(Hol a konzekvencia) Az aradi közpórház elmebajos osztályába a minap beszállítottak egy vidéki, tönkrement kereskedőt, aki olyan különös módon viselkedett, hogy mindenki tébolyodottnak mondta. Nehogy kárt tegyen másokba, hát a kórházba vitték. A szegény ember az első nap kiáltozni kezdett:

— Engem itt megakarnak mérgezni a disznóhussal. Adjanak nekem libahúst; zsidó rituális ételeket akarok; én vallásos zsidó vagyok.

Azt hitték, hogy a boldogtalan teremtésnek ez is a rögeszméjéhez tartozik, hát adtak neki finom libapecsenyét. Szombaton az orvos meglátogatta az elmebajos jámbor zsidót s a legnagyobb meglepetésére szivarozva találta.

— Mi az, maga szombaton szivarozik? Hiszen a disznóhúst nem akarta megenni. Hol itt a konzekvencia?

Amire az elmebajos ember nevetve felelt:

— Következetes legyek? Hisz azért vagyok bolond!

\*

(A vidám rab.) Egy gonosz ifjut kísérték be a napokban az aradi ügyészség fogházába, mert rablást követett el. A fiut a fogházban se hagyta el régi jó kedve. Amikor egy új fogházor bement a cellájába, megkérdezte a talpig vasban lévő jómadártól:

— Hát te mért kerültél ide?

— Nagyon ideges vagyok és az orvos vasat rendelt nekem.

\*

(Szójáték.) Ismét közeleg a Haverda-ügy fő tárgyalása, december tizenhatodika és újra beszéd tárgya a pikáns bűnügy.

— Na, annak a Vojthának szomorú dátum lesz december tizenharmadika, — mondta egy megátalkodott szóvice gyáros.

— Na, nem biztos.

— De biztos, mert akkor vajtadják a tárgyalását.

\*

(Aki mindig keres.) Egy aradi fiatal hivatalnokot meglátogatta ma a nagybátyja. Természetesen érdeklődött a fiu anyagi viszonyai iránt.

— Mennyi a fizetésed?

— Hetven forintot kapek havonta, — mondta a fiu.

— Ez kevés. És keresel még máshol is?

— Hogyne, folyton keresek — váltókezeseket.

## Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Bármely meggyőződést szerezhetsz arról, hogy csakis

### Kilényi C. és Társa

kék golyóhoz címzett áruházában

József főherceg-ut 11. szám alatt

szeresheti be legelőnyösebben mindennemű női ruhaszövet, barchet, vászon, kész fehérnemű és trickó áru szükségletét. 4156

Kérünk próbavásárlást eszközölni.

**Legalkalmasabb**

**karácsonyi és ujévi ajándékoknak ÖZV. SÜTŐ JÓZSEFNÉ,**

ajánlom ujonnan felszerelt üzletemben, ugymint: üveg és étkező, kávé, tea, mocca készletek, lámpák, alpaca és china ezüst tárgyak, modern képke-

reték, tükrök és dísztárgyak a legolcsóbb gyári árakban kaphatók nagyban és kicsinyben.

Kitűnő tisztelettel

**ARAD, Forray-utca 2/c. szám.**  
Városi és megyei telefon 478. sz.

**Fogzás.**

Ne ijedjen meg, hanem adjon gyermekének egy kevés SCOTT-féle Emulsiót és vessen véget az álmatlan éjjeleknek. A könnyedség, amelylyel ezután a fogak jönni fognak, meg fogja Önt lepni.



**A SCOTT-féle EMULSIÓ**

kellemesen emészthető formában tartalmazza éppen azokat az anyagokat, amelyek megkívántatnak fehér, egyenes s erős fogak növeséséhez.

**A SCOTT-féle EMULSIÓ** tisztaságát és erejét semmisen mulja felül. Ize a legkellemesebb.

**A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.**

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halasast — kérjük figyelembe venni.

**KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.**

= Uj pénzintézetek. Az Alföldön egyre szaporodnak a pénzintézetek. Így Csorváson egyszerre két takarékpénztár alakul, míg Csabán most Fábry Károly orsz. képviselő elnökgazgatásával 800 000 korona alaptőkével, 1500 drb. 200kor.-ért, részvény kibocsájtásával, Békésmegyei Általános Takarékpénztár létesül. A részvények jegyzése biztosítva van s az új intézet alakuló közgyűlését dec. 12-én tartja.

**Budapesti áru- és értéktőzsde.**

Távirati tudósítás.

Budapest, november 27.

Néhány fillérrel olcsóbb árak. Kevés forgalom.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.70—6.71	6.70—6.71
Buza 1910. áprillisa	13.96—13.97	13.95—13.96
Zab 1910. áprillisa	7.55—7.56	7.55—7.56
Rosa 1910. áprillisa	10.11—10.12	10.10—10.11
Buza 1910. októberre	11.73—11.74	11.72—11.73

Zárul 5 órakor.

Oszták hitelrészvény	670 —
Magyar hitelrészvény	777.75
Allamvasut	747.50

**Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.**

— November 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérip: közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérip: fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 146—48 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 146—148 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146—150 fillérig.

Sertésalétszám: november hó 24. napján volt készlet 23447 darab, november 25. napján felhajtott 29 darab, nov. 25. napján elszállított 339 darab, november 26. napjára maradt készletben: 23.197 darab. A hizott sertés üzlet irányzata szilárd.

**A Temesvári Lloyd-Társulat**

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 27.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13.30—13.40
76	13.40—13.50
77	13.50—13.60
78	13.60—13.70

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	13.25—13.30
Rosa uj	9.00—9.10
Arpa uj	6.40—6.50
Zab uj	6.80—6.85
Tengeri régi	5.40—5.45

**MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ**  
**BUZIÁSI PHÖNIX VIZ**  
**ÜDÍT-GYÖGYIT**

Vese és hólyagbajoknak, a vesemedence idült hurutjainak, húgykő és fővényképződésnek, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainak kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosiilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 5751

**SZERKESZTŐI ÜZENETEK.**

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóbivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előljáróság névsorát, az ottani pénzintézetek tisztikarát, egyesületek, kaszinók, ösvetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

Előfizető. Köszönjük jóakaratu figyelmét, de már elkészt vele. A naptárnak azt a részét már kinyomták. Jövőre szeptember vége felé sziveskedjék a teljes névsort beküldeni.

K. J. Nagyhalmagy. Ha a naptárban nem találja meg, akkor mi se tudjuk.

**URÁNIA SZÍNHÁZ.**

(Bérső Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. november 28. a., vasarnap:

1. A gyógyszerész tévedése. Humoros. — 2. Tollgyártás. Tanulmányos. — 3. Jöttet meghozza a gyümölcsöt. Dráma. — 4. Pórujjart völegény. Humoros. — 5. Marselle. Látványosság. — 6. A furcsa arc. Nevettető.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Utolsó előadás kezdete este 10 órakor.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

As előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

**NEMZETI SZÍNHÁZ.**

Vasárnap, 1909. évi november hó 28-án:

Délután 2 1/2 órakor kezdéssel helyárral:

**Az erdőszleány.**

Operette 3 felvonásban. Írta: B. Buchbinder. Zenéjét szerzőtte: G. Jarnó. Fordította: Eötvös Ferenc. A verseteket Örszágh Bertalan

**SZEMÉLYEK:**

II-ik József	Dolly Lajos.	Reutern, levag	Szabó L.
Gróf Loeben	Polgár S.	Földessy	Boda Ferenc.
Gróf Sternfeld	Ditrói Mór.	Langa, erdősz	Várnay Jenő.
Josefine	Kun Irén.	Krisztina	Blóssy Must.
Othegraven	Benkőné.	Walzer, Péter	Leóvay Leó.
Gróf Kolenitzki	Gerő János.	Miska	K. Fekete A.

Kezdete délután 2 és fél órakor.

Este 8 órakor, rondes helyárral

C) bérlet.

C) bérlet.

**Taifun.**

Dráma 4 felvonásban. Írta: Lengyel Menyhért dr.

**SZEMÉLYEK:**

Dr. Tokersmo	Beregi S.	Hona	Novák Irén.
Joshikavra	Polgár S.	Tört	Zalay Margit.
Kobayasi	Várnay Jenő.	Előnk	Dolly Lajos.
Omaji	Boda Fe. enc	Vedd	Bellusky.
Bruck	Kulcsár L.	Ügyész	Gerő János.
Lindner	Ditrói Mór.	Estüdt	Leóvay Leó.

Kezdete este 7 és fél órakor.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. 1. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Videki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak választbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. november hó 27.

**Keresünk:**

Aradra: elsőrendű rövidáru nagykereskedés részére 1 jó megjelenésű, szakavatott segédet.

Vidékre: 3 fűszer, rőtös és rövid, 2 fűszer és rövid, 2 rőtös, 2 férfi és női divat, 2 vas és fűszer és 6 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet és 2 tanoncot.

**Alánlunk:**

2 férfi és női divat, 7 fűszer és csemege, 4 vegyes, 1 vas és fűszer és fűszer és rövidáru szakmabeli segédet.

As elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,

titkár.

321

igazgató

**Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok!**

Helyi telefon 625.

Videki telefon 633.

**Weisz és Benjamin**

kézimunka-és rövidáru üzlet ARAD, Andrassy-tér 22.

Ajánljuk az ujonnan érkezett nagyon szép kezdett és kész kézimunkáinkat valamint mindennemű rövidárut és női divat különlegességinket.

4058

**Nagy raktár**

női férfi és gyermek szövött árakban u. m. harisnya, keztyű, valódi Benger-féle trickó ingek és nadrágok, nagy választék gyermekruhák, karakül télikabát, fejkötő sapka, és karszantyanban.

Videki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközöljük.

Szolid árak és pontos kiszolgálás.

**MOLLY!**

**3 NAP ALATT!**

bársonypuha és habfehér kezei lesznek, ha a **"MOLLY"** kézfinomítót használja. ::

Előkelő vegyészek és kozmetikusok igazolják, **MOLLY** kézfinomító a jelen hogy a **MOLLY** kor legfőbbkétebb kézápoló szere. Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár és szétküldés:  
HÁNZU NESTOR

**Vöröskereszt Drogeria**

ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

A következő **ujdonságok**

érkeztek

**KERPEL IZSÓ**

80,000 kötetes

**kölcsönkönyvtárába:**

Sebestyén E: A kézcsók és más elb., Pusztai B: Párisi feljegyzések, Queux W: A lezárt könyv, Lengyel Menyhért: Taifun, Wilde O: A páduai hercegnő, Sebők Zs: Bajcsányi de Eadem, Mikszáth: Almanach, Borsszem Jankó naptára 1910. évre, X: Marica Németországban, Lewett Jeats: A tűzpróba, Williamson: A benzínó néni, Andrejew L: A vörös kacaj, Szomaházy I: Szilveszter testvér álma, A kétszívű Pethó, Tábori K: A levegő hősei, Hogyan repülünk? Krudy: Andrascsik örököse, Serényi-Visnya: A levegő meghódítása, Godányi Z Repülőgépen az északi sarkra, Sztáray I grófnő: Erzsébet királyné kíséretében, Wells: Haboru a levegőben, Dr. Bloch J: Korunk nemi élete, Móricz Zs: Hét krajcár, Balázs I: A becsület szanatóriumából, Viebig: Az alvó hadsereg, Krudy: A bűvös erszény.

Németben: Erhard E: Die Lehnjungfer, Zemlak S. Der unreine Geist, Ida Boy Ed.: Nichts über mich Fischer W.: Die Freude am Licht, Kahlenberg: Spielzeug, Hartwig: Der blaue Diamant, Werner: Siegwart, Schobert: Ich gehe meine Strasse, Schubert: Miserere nobis, Jerusalem Else: Der heilige Skarabäus, Skowronek: Armer Hemer, Bernhard M: „Für wen?“ Bennet: Hugó, Manteuffel: Liebesopfer, Rittland: Von anderer Gnaden, Herzog: Hanseaten, Hirschberg: Die Villa des Gerechten, Diers: der alte Timm und seine Nachbarn, Strindberg: Entzweit — Einsam, Ohnet: Der rote Kurs, Schmidt Nikolaus: Dudelsacklieder, Ewers Heinz: Mit meinen Augen, Schnitzler: Die Frau des Weisen.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

**A könyvek újak és tiszták!**

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

**A zenemű-kölcsöntárba**

is meglepő szép

**ujdonságok érkeztek!**

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill, vagy fizetanként 14 fill.

Lehár: Fürstenkind, Weiner Oh Löwinger. No ugy-e, de jó, Lehár: Der Graf von Luxemburg, Zerkovitz: Egy őszi napnak hajnalán... Szépen sietek? Weiner: De szép az élet, ha van bőven dohány! Ujra! Ujra! H: Musikalische Edelsteine, H: Goldene Leier, Sang u. Klang V. kötet, Eysler: Színészvér, Strausz O. Didi, Fall: Elvált asszony, Zerkovitz: Csömp, Weisz Adél: Honi bu és Honi baj, Pápai: Négy dal, Zerkovitz: Hastanc.

**Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.**

**KERPEL IZSÓ,**

881. könyv-, zenemű és papír kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

**Ingusz I. és Fia Arad.**

Irodalmi értékű

**könyvek**

**60% és 50%**

**engedelménnyel**

Szomaházy: Dr. Kaposy Márta, 3 — kor. helyett **1-50.**

Szomaházy: Gyergyóvári hadjárat, 3 — kor. helyett **1-50.**

Herczeg F.: Szerelmesek, 4 kor. helyett **2-.**

Herczeg Ferenc művei kötetenként 6. — 7 — helyett **2-50 — 3-.**

Mikszáth összes művei kötetenként 6 — kor. helyett **2-50.**

Jókai összes művei kötetenként 5. — kor. helyett **2-.**

Vas Gereben művei kötetenként 5-60 kor. helyett **2-50.**

Szemere: Doktor Mefisztófelesz 4-50 kor. helyett **2-.**

Nagy Endre: Apostol a hódságon 5 — kor helyett **2-.**

Magyar írók könyvtára: Molnár Ferencz-Szöllősy Zs., Nagy Endre, Szemere Gy., Vértesi, Pap Mariska legújabb művei 4-50—6. — helyett **2-., 2-50.**

Shakespeare színművei I—VI. 30 — kor. helyett **15-.**

Klasszikus regénytár kötetenként 5 — kor. helyett **2-.**

Abonyi Lajos munkái kötetenként 6. — kor. helyett **3-.**

Vörösmarty összes munkái I—II. 10 — kor. helyett **5-.**

Raktáron tartjuk és nagy engedelménnyel szállítjuk az összes jobb és keresettebb szépirodalmi műveket.

**Képeskönyvek, Ifjusági iratok,**

Az összes szépirodalmi és zeneműujdonságok. Divatos névjegyek

681

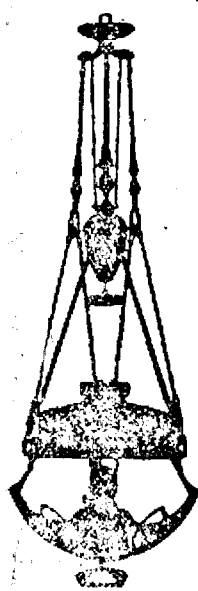
**legjutányosabban** **szerezhetők be**

**Ingusz I. és Fia**

könyvkereskedés Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-u.



**Tulzsufolt raktár miatt**



mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és meszőkészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051 figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyancsak elsőrendű evőeszközök.

**Képkerekek**ből óriási választék, több mint 400 új izléses minta van állandóan raktáron.

**FISCHER MÓR,** Andrásy-tér 20. szám Fischer Elita-palota. Megyei és városi telefon szám 568.

**SZULTÁN FORRÁS**

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz. Kiváló vegyi összetétele következtében sikerrel alkalmazható vesé-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknel, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, V. Ferencz József-rakpart 22. Kútkézeltőség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 3751

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónek bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsolésnek bizonyult közvényről, oszónál és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.



Kökögés, rekedtség és kurut ellen nincs jobb a **RÉTHY** cukorkánál. Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. **1 doboz 60 fillér.** Csak RÉTHY-felét fogadjunk el!

**Szénüzletünket**

Andrassy-tér 14. sz. Hermann-palotából jelentékenyen megnagyobbítva **Boros Béni-tér 2. szám** saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben **áthelyeztük.**

Állandóan nagy készletben mindenkor legjutányosabb árakon **elsőrendű Magyar és Porosz bányákból kőszén és kokszt, kovács kőszén** Jól kiégetett, pormentes **Bük-faszén.**

Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban, a miniszteri és főkapitányi rendelet szerint teljesítjük.

Becsés rendelvényeit új iroda ban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon **Telefon szám 139.** Kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgálatainkról biztosítva. Kitűnő tisztelettel

**Kneffel Károly és fia** szénagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Őszi és téli idényre! **E három fűcikk** legolcsóbban **MÜNZL** Uri divat üzletében kapható.

Kötött, divat gallervédők minden létező színekben.

Angol bőrkecstyűk szőrmevel vagy teveszőrrel bélelve.

Valódi amerikai sárczipők.

Ne mulassza el senki megtekinteni a kirakatot.

**Krausz Paulin**

könyv- és papirkereskedése **Atzél Péter-utca színház-épület.**

Van szerencsém a t. olvasó közönség b. figyelmét 3231

**100.000 kötetes** kölesönkönyvtáramra

**felhívni,**

melyben minden jelentékeny magyar és német könyv megvan, úgy francia és angol művekből is nagy számmal.

Az újdonságok több példányban érkeztek be, valamint a régiakat is följuttattam, miáltal utóbbiakból is tiszta példányokkal rendelkezem. Az előfizetés — tetszés szerinti kicseréléssel — havonta 1 kor. 20 fillér, vagy hetenként és kötetanként 8 fillér. Vidékre 2 kor. 40 fillértől kezdve havi bérletben.

Egyben ajánlok a legversenyképesebb árakban

**Karácsonyi ajándéokra**

alkalmas

**díszműveket,**

**ifjusági iratokat**

és

**meséskönyveket,**

festményeket és műlapokat, festésre és égetésre alkalmas dísz-tárgyakat és levél-papírokat, képeslap albumokat és emlékkönyveket.

Teljes irodai felszerelések; üzletikönyvek, imakönyvek stb. stb.

**Mindezek árucikké mélyen leszállított árban!**

Divatlapokat és folyóiratokat megjelénéskor házhöz szállítatok.

**Tolnai Világlapja számonként is összes kedvezményekkel.**

Kiváló tisztelettel

**Krausz Paulin.**

# Feltűnő olcsóságok!

**Karácsonyi és ujévi ajándékok.**

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alatt elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Angol Zefírek,  
Kanavász,  
Vásznak,  
Chiffonok,  
Asztalneműek,  
Törülközők,

Legjobb Atlasz barchettok,  
Ágygarnitúrák,  
Zsebkendők,  
Férfi és női szövetek,  
Zsindér és Piquet-barchettok,  
Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

## MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Kitűnő minőségű Pick-féle

# új szalámi

kapható már Arad jobb delicates és fűszerüzleteiben. Minden rudon **Pick Márk, Szeged** felirat van. 4423

## „Örvendünk hogy megvan!”



Védelmet a nedves idő s meghűlés ellen csak a **Stora Sipper** és a hőcípő nyújt, amelyek 4435

**Boston Rubber Shoe Co** Bostonban készülnek, formájuk a legjobb, könnyű és elegáns. Teseéka cég jegyereügyelni; ez minden cipő talpára van nyomva; a valószínűség ajánlatos, mert sok silány aru került piacra. Kapható Budapest és a vidék nagyobb városaiiban minden jobb cipő gummiára férfi- és női divalára üzletben. — Vizszontel-rusitók felvilágosítást kaphatnak Magyarországon és Ausztria területén megbízott vezérképviselőinktől:

**WELLISCH, FRANKL & Co.**

WIEN, I. Fleischmarkt 12—14.

Aradon kapható: Brunner B., Guttmann és Berger, Meis és Adler, Müns I.

# A TŰZIFÁNAK

hazaszállítása, felvágatása bajjal, kellemetlenséggel jár.

Mi házhoz szállítjuk Önnek a tűzifát, felapróztatjuk, ha nálunk fedezi tűzifaszükségletét. Olcsóbban jut a fához és kényelmesebben.

## Elsőrendű száraz tűzifát szállítunk.

Tegyen egy kísérletet.

■ ■ **Telefonszámunk: 275.** ■ ■

Kiváló tisztelettel

# VAS és TÁRSA

Tűzifa-telep: Nagyváradi-ut 11. szám.

Iroda: Boros Béni-tér 6. szám.

# BALÁZS PÉTER KÉPESITETT KOMÜVESMESTER

építészeti irodája Arad, B. Választó-utca 21. szám. 3603

**DELICE** Minden hirdetés nélkül, a dohányos egyenre veszi és többé más nem szívhat.  
**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVÉLY.**

**Üzletszerzők**  
 magas jutalék mellett  
**felvétetnek**  
 Életbiztosító intézetnél. Írásbeli ajánlatok  
 Arad, Postafiók 26. szám küldendők. 4417

**Horovitz E.**  
 női divatruháza  
 Arad, Boros Béni-tér 9. sz.  
 Ajánlja gazdagon felszerelt  
**raktárát.**  
 Saját műhelyében leányka és női ruhák szalonszerűen készíttetnek, esetleg előnyös részletfizetésre is. 4375  
 Városi és megyei telefon 715.

**Pokrócok.**  
 Ló takaró Pokrócok  
 Ág takaró Pokrócok  
 Fehér katona Pokrócok  
 Ablakvédő és szoba Pokrócok  
 Erdélyi hossz- szuszórná Pokrócok  
 továbbá 4037  
 Vizhatlan ponyvák, gabona- zsákok és kötélárúk a legjobb minőségben a legjutányosabban kapható  
 Erdélyi és Bácskai Ipararu raktár  
 Reich B. Károly Fia és Társa  
 Andrassy-tér 6. (Verhos-ház.)

**Férfi, női és gyermek divatkalapok**  
 állandóan nagy választékban!  
**Panamakalapok**  
 tisztítása és más egyéb kalapok javítása és festése  
 jutányos áron elfogadtatik  
**Bittenbinder Konrád**  
 kalapos mesternél 2921  
 Arad Deák Ferencz-utca 24. sz.

**Reingruber Hermin**  
 női kalap divatterme  
 Arad, Forray-utca (Lukácsy-féle ház.)

Ajánlja legutóbb érkezett legdivatosabb fiiz és bársony

**téli kalapjait**  
 legolcsóbb árak mellett Átalakításokat és díszítéseket azonnal elkészítünk izléses kivitelben.  
**Nagy raktár Patent dobozokból, drbja csak 80 fillér.**  
 Szíves pártfogást kérek, kitünő tisztelettel.  
**Reingruber Hermin,**  
 4405 női divatterme.

**GRUBER ISTVÁN**  
 Manicure / Pedicure  
 uri és hölgyfodrász, uri, női és színházi parókakészítő  
 Aradon, a „Fehér Kereszt” szállodával szemben.  
 Schampoin / Ondulation  
 Hölgyek számára elkülönített helyiségben hajmos ás. Szárító géppel a haj 10 perc alatt száraz.  
 Hölgyeknek külön bejárat a Petöfi-utcai kapun.  
 Kész parókák, fonatok, fűrtök, betétek nagy raktára  
 Elvállalok hajmunkát a legfinomabb kivittelg.  
 Telefon-szám 892. 2873

**Az arczsépitő szerek királya**  
**ROZSNYAY SERAIL-ARCKENŐCSE.**  
 Rövid idő alatt eltüntet minden szeplőt, pattanást és egyéb bőrtisztatlanságot. Az arcot fehérré, üdévé és ragyogó szépségüvé teszi. Egy nagy tégely ára 1 kor. 40 f. Egy kis tégely 70 f.  
 Elismert kitünő és bőrszépitő hatású szappanok:  
**Rozsnyay Serail-szappan** 1 drb. 70 fillér.  
**Rozsnyay valódi epe-szappan** 1 drb. 80 fillér.  
 Lehellet finomságu, kitünően tapadó, pompás hatású  
**Rozsnyay Serail-hölgypora.**  
 fehér, rózsza és krém színben. — 1 doboz 1 kor. 20 fillér.  
**Kapható**  
**Rozsnyay Mátyás**  
 276gymszertárában 371  
**Arad. Szabadság-tér.**  
 Kitünő minőségű asztali fehér bor.  
 Literje 60 fillér. Rozsnyay tivérek pincéjéből Aradon.

Telefon 135.  
**GELLER I.**  
 ékszerész.  
**Zsebórák és VALÓDI ezüstárúk**  
 nagy raktára.  
**ARAD,**  
 Andrassy-tér 14.  
 4397

**Disznó - vágáshoz**  
 ajánlom saját termésű gyoroki  
**hegyi boraimat.**  
 1 l 60 fillér. - 6 68 fillér.  
 Kapható 4386  
**Feichthaler M.**  
 Arad, Tököly Imre (Halász)-utca 31.  
**Ugyanott**  
 disznó és libahus füstölésre  
 elfogadtatik. — Telefon 382.

**Aradi Munkaadószövetségek**  
**Tanoncoközvetítő Intézete.**  
 Hivatalos helyiség: Ipartestület.  
 Hivatalos órák: 9—12-ig, 3—5-ig.  
**Tanoncokat keresnek:**  
 Öt asszisztástanoncot.  
 Egy kőművestanoncot.  
 Egy szűcstanoncot.  
 Egy faestergály-tanoncot.  
 Két borbélytanoncot.  
 Két képlárgótanoncot.  
 Egy molnártanoncot.  
 Egy szobalefőtanoncot.  
 Két kádártanoncot.  
 Két élműstanoncot.  
 Egy divathere-kedőtanoncot.  
 Egy passomá-yostanoncot.  
 Öt hadogostanoncot.  
 Egy kovácstanoncot.  
 Három kárpitstanoncot.  
 Négy kelekötőtanoncot.  
 Egy timártanoncot.  
 Egy léstanoncot.  
 Két henlestanoncot.  
 Két kőfaragó tanoncot.  
 Egy szappanstanoncot.  
 Egy érástanoncot.  
 Egy csizmadiatanoncot.  
 Egy szilgyári tanoncot.  
 Egy üvegstanoncot.  
**ÖSSZES KERESLET 44 TANONC.**  
 Tanoncul ajánlkozik:  
 Lukatosnak: kettő.  
 Mechanikusnak: egy.  
 Cipésznek egy.  
**ÖSSZES KINÁLAT 4 TANONC.**  
 Elhelyeztetett a folyó héten: 3 tanonc.  
**Kassab Géza,**  
 2478 ügyvezető titkár.



**Alkalmi vételek**  
és eladások  
**ékszertárgyakban**

arany és ezüstneműekben, Arad legnagobb óra és ékszerraktára

**Deutsch Izidor**

órák és ékszerész  
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

**Zálogcédulák**

arany és ezüstneműek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserehetőnek  
TELEFON 438. TELEFON 438

**FRITZ LAJOS,**

a „Próféta“ vendéglő tulajdonosa,

— Lukács Sándor volt főpincérje. —

Ajánlja a n. é. közönségnek  
**Hunyadi- és Rákóczy-  
utsák sarkán levő vendég-  
lőjét,** hol abonnenseket ebéd-  
és vacsorára **havi 18 fo-  
rintért elfogad. Reggel  
4 órától meleg konyha.**  
— **Pontos kiszolgálás.**  
**Jutányos árak.** 4436

**Nagymennyiségű  
pléh-pánt**

**maculatura**

eladó.

**Könyvkötészetünkben  
tanulóleányok**

3 korona kezdőfizetéssel  
**felvétetnek.**

Körülbelül 600 kgr.  
tők és napraforgó  
magból készült

**olaj**

4443 van nálam  
**eladó.**

Ára a Kszenő—Erdőhegyi ál-  
lomáson métermázsanként 60  
kor. Értekezhetni lehet:  
**Schillinger Samu**  
gőzmalomtulajdonosnál Kisjenőn.



**Most jelent meg  
Ronay Jácint János  
élete.**

Irtá:  
**Acsay Ferenc**  
főgymn. igazgató GYŐR.  
**Ara: 5 korona.**

Kapható minden könyvkereske-  
desben.



34750—1909.

**Hirdetmény.**

Értesítjük a földtulajdonosokat,  
hogy a megváltozott művelési ág-  
ban talált földek és kertek osz-  
tályba sorozása befejeztetett, az  
erről szerkesztett jegyzék 1909.  
november 7-től december 7-ig ter-  
jedő 30 napon át a városházán a  
kataszteri nyilvántartó hivatalában  
közzemlére van kitéve.

A netán sérelmesnek vélt so-  
rozás ellen az érdekeltek felszólá-  
sukat a kataszteri nyilvántartó-  
nál szóval vagy írásban bejelent-  
hetik a közzemlé ideje alatt.  
Arad, 1909. november 6.

A városi tanács

**Szálloda átvétel.**

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni,  
hogy **Szabó Kálmán** urtól a

**PANNONIA**

szállodát átvettem

s azt újonnan a legmodernebbül átalakítva s minden szobát  
villanyvilágítással és házi telefontal felszerelve a n. é. közön-  
ség rendelkezésére bocsájtom.

Főtörekvésem, hogy az igen tisztelt vendégeimnek tiszta,  
lelkiismeretes és pontos kiszolgálásom által nagybecsű bizal-  
mát minél nagyobb mérvben megnyerjem.

**A szobák ára kiszolgálással együtt  
2 korona 40 fillértől feljebb.**

Szives támogatást kér

**Scheiber Lajos**

szálloda tulajdonos.

4486

Van szerencsénk a mélyen  
tisztelt vevő nagyközönségnek  
szives tudomására hozni, hogy:  
**Arad és környékére**  
gyártmányaink eladására egye-  
dűli képviselőnk

**Schenk és Társa**

ARAD.

Teljes tisztelettel

**Marty R. és Társai**

Magyar Francia Cognac gyár

**Világos.**

**Ki kell irtani**

a kereskedővilágból azt a naiv hi-  
tet, hogy ma, amikor olyan nagy  
versengés folyik az üzletek közöt,  
hirdetés nélkül is lehet boldo-  
gulni. Minden törekvő kereskedő  
:: hirdet, még pedig az ::

**ARADI KÖZLÖNY-ben,**

a melyet több százezer ember ol-  
vas mindennap. ::

# APRÓ HIRDETÉSEK.

Magyarországi kiadás  
Működő hivatal:  
Csanád főherceg-ut 22. szám.  
Telefon szám: 181.

Hirdetők hivatalának a  
Működő hivatalban:  
János főherceg-ut 22. szám.  
Telefon szám: 181.

Tudakozóknak kérjük a hirdetés alatt levő címekre utatunkat.  
**Az apró hirdetések előre fizetendők.**

Mindegyik sorban minden sor egy soros beírásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér. — Csalókat kereső vagy csalóknak ajánlott apró hirdetés 20 máig 30 fillér, minden sorból csak 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 30-40 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

**Zálogházból**  
gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemleket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

**Oly intelligens,**  
harminc éven felüli hölgygyel, ki diszkrét is tudna lenni, szere nek megismerkedni. „Hajnalodik” jellegére kérem a leveleket, melyek csak a hirdetési bárca felmutatójának adatnak ki. 4424

**Élbamáját**  
veszek legmagasabb áron. Schwartz Gábor „Vadász”-kávéház, Szent-Pál-utca 18-ik szám, a zsidó templom mellett. 4361

**Paulisi bor**  
fehér 1908. évi 70 hktl., 1909. évi 50 hktl. eladó Ghiuchia Emilia urnónél Lippa, Uri-utca 898. h. sz. 4438

**Eladó ház Lippán,**  
Uri-utca 897. sz. alatt szabad kézből eladó. Értekezhetni Ghiuchia Emilia urnónél Lippán, Uri-utca. 4434

**Singer varrógépek,**  
kevésbé használt, 8 10, 12 forint, új varrógépek gyári áron, kedvező lefizetésre. Stern Adolf, Boros Béni-tér 8., saroküzlet. 4432

**Arad, Poltura Pécska-ut 19.**  
számu házam szabad kézből eladó, igen jutányos áron. Beültetett szőlővel. Esetleg kiadó december 1-től egy utcai lakás 4 szoba és hozzátartozó helyiségekkel, 2 udvari 1 szobás lakás. Tudakozódní lehet Neuman-gyári kapusnál. 4431

**Jolnai „Világlapját”**  
számonként 24 fillér vagy bérletben összes kedvezményekkel, eredeti áron házhoz szállítom. — 100.000 kötetes kölcsönkönyvtáram minden jelentékeny új művel bővíve. Krausz Paulin, Színházépület. 8241

**Eladó**  
110 hektó idei és 90 hektó tavalyi kovaszinczi bor Lázár Vilmos-utca 3. szám alatt. 4410

**Angol vagy német beszédet**  
vagy német keresk. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 3 koronáért Órfi nyelviskolája Aradon. 2511

**Radnai-ut 10. szám alatt**  
levő új emeletes bérház eladó. 4191

**Divánok, Ottománok**  
I és II. réti matracok, levarott szalmazsákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J Gyula kárpitos és diszítónél Lázár Vilmos-utca 1-2. 4277

**Luxenburg gróf,**  
Lehár Ferenc nagyszerű operettje 2 füzet 4 8 K.-ért kapható Ingusz I. és Fia zeneműkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 178

**Társat keresek**  
2000 forinttal új járművem szabadalmazásához, mely az ember sulya által működik, személy és teher szállításra, egy ember öt zsák lisztet könnyen röpit bárhová vagy fenti összeg kölcsönzésért az illető rögtön fix fizetéssel alkalmazom. A pénz biztosított. Ajánlatokat december 10-ig Orosz L. Mátyás feltalálónak Arad, Wesselényi-utca 84., saját ház. A természet nagyságu kocsit csak a szerződő félnek mutatom meg, más eszmelopónak nem. Műszaki, vagy kereskedelem b jártas előnyben részesül, ki velem jön Berlinbe a szabadalmakat eladni és itthon gyártani. 4347

**Ügyes**  
tűzizletszerzőket keres magyar biztosító-intézet Arad, Csanád, Békés megyékre. Javadalmazási igények, eddigi működés, valamint nyelvismeret feltüntetését tartalmazó ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 4348

**Egy butorozott u'cai szoba**  
külön bejárattal, zongora használatlaltal azonnal kiadó, Eötvös-utca 1. szám, I-ső emelet. 4377

**Üzletvezető,**  
ki fűszer, vas- és rövidáru szakmában teljes jártassággal bír és kellő óvadékkal rendelkezik, román nyelvet bírja, egy vidéki fogasztási szövetkezethez kerestetik. Ajánlatok „Megbízható” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 4319

**Egy külön bejárattu u'cai**  
butorozott szoba azonnal kiadó. Andronyi Károly-u. 2. sz. 4447

**Üzlethelyiség**  
teljes berendezéssel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni Szőke Arthur és Társa cégnél Boros Béni-tér 11. sz. 4398

**Kecskeméti fajalmák**  
gyönyörű válogatott, ötkilós postacsomagokban 2-60 koronáért szállít Sandberg Salo (bejegyzett cég) Kecskemét. 4408

**Szenzációs zeneidonság!**  
Megjelent Fráter Lóránd nótáskönyve, mely csakis Fráter-féle közkedvelt és legújabb, szebbnél szebb nótákat tartalmaz. E nótáskönyv 25 kor. értékű Fráter-dalt foglal magában s a gyűjtemény 2 koronáért kapható. Vidékre 2 K. 20 f. beküldése ellenében szállítom. Megjelent a Sang u. Klang 5-ik kötete is. Kerpel Izse könyv-és zeneműkereskedése, Arad. 1891

**500 koronát**  
fizetnek annak a 1 Bartilla-fogviszónak használat mellett, átvogja 80 fill. valaha te met fogtájást kap. vagy a szája bűnik Bartilla A. Friskessel, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon mindor gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz., Rozsnyay Mátyás-nál, Szabadság-tér és Vajtkó és Weitzer. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelent. 101 d jastatnak. 504

**Ui női- és férfi szabó műerem.**

**KATONA LÁSZLÓ**  
Arad, Szabadság-tér 1. sz. 2.

Van szerencsém a n. 6. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujennan megayilt

**női és férfi szabó műtermemre,**

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik  
**Katona László,**  
női és férfi szabó, Szabadságtér-1. szám alatt. 2028

**Diamant Jenő**  
épliat- és díszmű-bádogos.  
**Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca 1.** (Polgári flutskolával szemben.)

**Gartner Samu**  
villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely  
**Arad, Weitzer J-utca 2.** (Minorita-palota.) 3011

**Telefon szám 242.**  
**Elektromos erőátviteli motorokat**  
kikölesönöz, elad és fel-  
szerel 3191

**Kalmár József**  
villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata  
**Arad, Salacz-u. 2.**

**Értesítés!**  
Tisztelettel tudatom a n. 6. közönséggel, hogy jöhírnének ör-  
vendő 4241

**szücs üzletemet**  
Szabadság tér 17. sz.  
alól, Hal-tér 13. sz. alá

**helyeztem át.**  
Rendeléseket, javításokat, a legújabb divatnak megfelelően jutányos áron készíték, ugy nyári meg-  
évást elvállalok. A n. 6. közönség szíves pártfogását kérem teljes tisztelettel  
**Beregszászy Lajos,**  
szücsmeister, Hal-tér 13.

**Braun Ede**  
tűzifakereskedése  
**Arad, Béla-tér. Telefon 554.**

Mindazok kik még tűzifaszükségletüket nem szerezték be, keres-  
sék fel bizalommal a Béla-téren (volt Mittelmann-féle gyár) levő  
**tűzifa raktáramat,**  
hol mindennemű tűzifát ölben, tömören kirakva, legjutányosabon áron  
számítok.  
A n. 6. közönség szíves pártfogását kérve, kitűnő tisztelettel  
4440  
**BRAUN EDE**

**DECEMBER 1-ÉN**

**nyílik meg**

**Arad szenzációja**

**FISCHER SIMON**

**nagy áruházának**

**KARÁCSONYI**

**kiállítása**

3353

**Arad, Szabadság-tér 12. szám.**